Ազգ

Azg armenian daily

27 ՅՈՒՆԻՍ 1996, ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ, # 118 (1124)

ԱՄՆ-ը վերացրեց Թուրքիային օգնելու բոլոր սահմանափակումները

ԱՆԿԱՐԱ, 26 ՀՈՒՆԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ Համաձայն «Հյուրրիյեթ» թերթի հաղորդման, ամերիկյան Սենատը վերացրել է բոլոր արգելքներն ու սահմանափակումները, որոնք դրվել էին Թուրքիային ամերիկյան օգնության վրա Ներկայացուցիչների պալատի արտաքին օգնության մասին օրինագծով։ Համաձայն Սենատի որոշման, Թուրքիան իրավունք ունի ստանալ մինչեւ 60 մլն դոլլար տնտեսական օգնության ֆոնդից, եւ 175 միլիոն դոլլար արտաքին ռազմական վաճառքի փոխառությամբ, որոնք երկուսն էլ սկզբնապես առաջարկվել են վարչակազմի կողմից։ Սպասվում է, որ օրինագիծը իր վերջնական տեսքը կստանա օգոստոսի կեսերին կայանալիք համաձայնեցնող հանձնաժողովում, որը փոխզիջողական լուծում կգտնի այդ օրինագծի վերաբերյալ երկու տարբերակների միջեւ, որոնք ընդունվել են Սենատի եւ Ներկայացուցիչների պալատի կողմից։

Սենատի արտաքին հատկացումների ենթակոմիտեն, որի նախագահն է սենատոր Միչ Մաքքոնելը, անցած երեքշաբթի չեղյալ է հայտարարել Հայաստանի հետ կապված երկու ուղղումներ, որոնք Ներկայացուցիչների պալատ էին մտցվել հանրապետականներ Ջորջ Ռադանովիչի եւ Պիտեր Վիսկլոսկու կողմից։

ՄԱՍՈՒԼԻ ԸՆՏԱՆԻՔ

Լրագրողները մերժեցին մամուլի մասին օրենքի նախագիծը

Երեկ հետմիջօրեին Հայաստանի ժուռնալիստների տանը տեղի ունեցավ զանգվածային լրատվության միջոցների ներկայացուցիչների հանդիպումը, որը հրավիրել էին ժուռնալիստների միությունը եւ Երեւանի մամուլի ակումբը։ Օրակարգում ՀՀ Զանգվածային լրատվության մասին օրենքի նախագծի քննարկումն։ Ներկաները նախապես ուսումնասիրած լինելով նախագիծը, միաժամանակ եկան այն եզրակացության, թե այն չի կարող հիմք ընդունվել ՀՀ Զանգվածային լրատվության նոր օրենքի ընդունման, նույնիսկ՝ մշակման համար։ Ներկաների կողմից ընտրվեց աշխատանքային խումբ, որին պարտականություն տրվեց իրավաբանների եւ ՀՀ ԱԺ-ում պատգամավորների հետ համագործակցաբար ստեղծել օրենքի նախագծի նոր, այլընտրանքային տարբերակ։

Անարգ հարձակում լրագրող Վարդան Վարդանյանի վրա

Հունիսի 25-ի առավոտյան, գործի գալիս, խուլիգանական հարձակման է ենթարկվել «Երեւան» ծրագրի ղեկավար, երիտասարդ լրագրող Վարդան Վարդանյանը եւ մարմնական վնասվածքներով տեղափոխվել հիվանդանոց։ Կարճ ժամանակում պարզվեց, որ խմբերի արարքի հեղինակը ուսանող է, Երեւանի թիվ 3 հացի գործարանի տնտեսվարի որդին։

Թեեւ չենք ուզում, սակայն հակված ենք կապ տեսնելու լրագրողության ու հացի թերակշռումների փաստերի մասին (մասնավորապես՝ թիվ 3 գործարանի) «Երեւան» ծրագրի [illegible] ու տեսական ահազանգերի միջեւ։ Խուլիգանական հարձակումը փորձ է լռեցնելու համարձակ ու ազնիվ լրագրողի ձայնը, զանգվածային լրատվության ձայնը։ Մենք չենք ընկրկելու, շարունակելու ենք մեր գործը։

Հայաստանի ռադիոյի հասարակական-քաղաքական հաղորդումների գլխավոր խմբագրություն

«Ազգը» նույնպես դատապարտում է անարգ արարքը եւ զորակցում ռադիոյի իր գործընկերներին։

ԿԸՀ

ՀՀ նախագահի ընտրությունները սեպտեմբերի 22-ին

ԵՐԵՒԱՆ, 26 ՀՈՒՆԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ Հունիսի 26-ին անդրանիկ նիստը անցկացրեց ՀՀ նորակազմ Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովը։ Այն կազմված է 20 անդամներից։ Ըստ օրենքի, 12 հոգի առաջադրել է ՀՀ ԱԺ «Հանրապետություն» խմբակցությունը, որում ընդգրկված են 6 կուսակցություններ, երկուական հոգի՝ «Շամիրամ», ԱԻՄ, ՀԿԿ, ԱԺՄ խմբակցությունները։ Հանձնաժողովում ընդգրկված են նախկին ԿԸՀ-ի ընդամենը 5 անդամներ։

12 «կողմ», 4 «դեմ» եւ երկու «ձեռնպահ» ձայներով ԿԸՀ նախագահ ընտրվեց «Հանրապետություն» միավորման կողմից առաջադրված ՀՀ ԱԺ պատգամավոր, ՀՀ կառավարման դպրոցի տնօրեն Խաչատուր Բեզիրջյանը։ 13 «կողմ», 3 «դեմ», 2 «ձեռնպահ» ձայներով տեղակալ ընտրվեց Ռուբեն Մամուլյանը («Հանրապետություն» միավորում), 13 «կողմ» եւ 3 «ձեռնպահ» ձայներով քարտուղար Արմենուհի Ջհանգիրյանը («Հանրապետություն» միավորում)։ Վերջին երկուսը նախկին ԿԸՀ-ի անդամներ են եղել։

Ի թիվս այլ հարցերի, ԿԸՀ-ն քննարկեց ՀՀ նախագահի ընտրության օրը հայտարարելու մասին հարցը։ Ղեկավարվելով ՀՀ Սահմանադրության 51 հոդվածով եւ հիմք ընդունելով «ՀՀ նախագահի ընտրության մասին» օրենքը, ԿԸՀ որոշումով ընտրությունները նշանակվել են ս.թ. սեպտեմբերի 22-ին։

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐ

Խաղաբիզնեսը՝ Ռոբերտ Դոուլի օգտին

ՆՅՈՒ ՅՈՐՔ, 26 ՀՈՒՆԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ։ Ամերիկյան խաղաբիզնեսը կողմնորոշվում է դեպի Ռոբերտ Դոուլը՝ հանրապետական կուսակցության թեկնածուն ԱՄՆ-ի նախագահի 1996 թվականի ընտրություններում։ Դոուլի նախագահական ընտրարշավի հաշվին է փոխանցվել հերթական խոշոր գումարը՝ 100 հազար դոլլար։ Հանրապետական կուսակցության ազգային կոմիտեի հաղորդման մեջ նշվում է, որ այս անգամ հովանավորի դերում հանդես է եկել «Թրասինդա» կորպորացիան, որի տերը լասվեգասցի հայտնի միլիարդատեր Քըրք Քըրքորյանն է։

Ավելի վաղ՝ 1995 թվականին եւ 1996 թվականի առաջին ամիսներին խաղաբիզնեսի տերերը հանրապետական թեկնածուին նվիրել էին ավելի քան 200 հազար դոլլար, պնդում են հասարակական միասնության անկախ կենտրոնի հետազոտողները։ Սակայն Բիլ Քլինթոնն էլ չէր մոռացվել, հարգելով քաղաքական դաշտի օրենքները, խաղատների տերերը [illegible] նրա ընտրարշավի հաշվին փոխանցել էին ավելի քան 60 հազար դոլլար։

Ինչպես հաղորդել է ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ը, հանրապետական եւ դեմոկրատական կուսակցությունների տեղական կոմիտեները նախընտրական մարաթոնի ամիսների ընթացքում խաղատների «ինդուստրիայից» ստացել են համապատասխանաբար 350 հազար եւ 200 հազար դոլլար։

Նաքանյահուի առաջին «նվերը»

ԵՐՈՒՍԱՂԵՄ, 26 ՀՈՒՆԻՍ, ՌՖԻ։ Իսրայելցի 3 զինվոր սպանվեց, երբ Հորդանանից Իսրայել ներթափանցած խումբը կրակ բացեց նրանց վրա։ Պատասխանատվությունը ստանձնեց Ֆաթհ-Ինթիֆադա պաղեստինյան խմբավորումը, որի կենտրոնը գտնվում է Դամասկոսում։ Վարչապետ Նաքանյահուն խիստ մեղադրեց Սիրիային, վերջինիս կոչելով «ահաբեկիչ պետություն, որի նպատակն է կործանել Իսրայելը, Հորդանանը ու Թուրքիան»։

ՄՈՍԿՎԱ

ՌԴ աշխատանքի նախարար Գ. Մելիքյանը հրաժարական տվեց

Ռուսաստանի աշխատանքի եւ սոցիալական պաշտպանության նախարար Գենադի Մելիքյանը երեկ հայտարարեց իր հրաժարականի մասին։ Նախարարը անհամաձայնություն հայտնեց նախագահ Բ. Ելցինի այն հայտարարությանը, թե սոցիալական քաղաքականությունը պետք է փոխվի։ Գ. Մելիքյանը այն կարծիքը հայտնեց, թե ներկա սոցիալական ծրագրերը չեն կատարվում ոչ թե քաղաքականության, այլ 30 տրիլիոն ռուբլու բացակայության պատճառով։

ԵՎՐԱՄԻՈՒԹՅՈՒՆ

Թուրքիան «կատաղած կովից» վտանգավոր է, զգուշացնում է Եվրոպային Հունաստանի վարչապետը

ՖԼՈՐԵՆՍ, 26 ՀՈՒՆԻՍ, ՓԱՍՍ։ Անցյալ շաբաթավերջին եվրոպական միության անդամ երկրների վարչապետների եւ նախագահների գագաթնաժողովի ընթացքում օրակարգի կարեւորագույն նյութը Անգլիայի «կատաղած կովերի» տագնապի ստեղծած տարակարծությունները էին, սակայն Հունաստանի վարչապետ Կոստաս Սիմիտիսն իր ելույթի ընթացքում շեշտել է, թե Թուրքիայի իշխանությունները շատ ավելի մեծ վտանգ են ներկայացնում Եվրոպայի համար։

Եվրոպական միությունը համաձայնել է կովերի հիվանդության պատճառով Անգլիայի դեմ պարտադրված արգելափակումն աստիճանաբար մեղմացնելու որոշում ընդունել, սակայն Թուրքիայի օժանդակություններին դեմ Հունաստանի պարտադրած վետոն չի հաջողել հանել, հակառակ այն իրողության, որ Միության մի շարք անդամներ սկսել են ճնշումներ բանեցնել Աթենքի իշխանությունների վրա։

Սիմիտիսը քննադատել է եվրոպական միությունը, որ հասկացողություն է ցույց տալիս Թուրքիայի նկատմամբ, սակայն նման մոտեցում չի ցուցաբերում Հունաստանին, հակառակ Թուրքիայի սպառնալիքներին։ Նա շեշտել է, թե Թուրքիան սպառնում է ոչ միայն Հունաստանին, այլեւ ամբողջ աշխարհին, ավելացնելով, որ Թուրքիայի սպառնալիքների պատճառով Հունաստանը գտնվում է զինվորական գնումների համար մեծ գումարներ ծախսելու պարտադրանքի տակ, այդ գումարները տնտեսության զարգացմանն ուղղելու փոխարեն։

«Միլլիյեթի» թղթակիցը հաղորդել է, թե Սիմիտիսի խոսքերն այնքան են զայրացրել Բրիտանիայի վարչապետ Ջոն Մեյջորին, որ նա ականջից հանել ու մի կողմ է նետել ունկնդրող գործիքը։

Տեղեկացնենք, որ գագաթնաժողովի ընթացքում Ֆլորանսն է այցելել նաեւ Թուրքիայի հրաժարական տված վարչապետ Յըլմազը եւ տեսակցություն է ունեցել Իսպանիայի, Իտալիայի, Ֆրանսիայի եւ Իռլանդիայի ղեկավարների հետ, քննելու Միության հետ հարաբերությունները բարելավելու եւ Հունաստանի հետ սահմանային տարակարծությունները լուծելու կարելիությունները։

ՆԱԽԸՆՏՐԱԿԱՆ

Ամերիկան եւ Եվրոպան պարտական են Պարույր Հայրիկյանին

ԱԻՄ-ի նախագահը վստահ է, որ կհաղթի Տեր-Պետրոսյանին, եթե արդար ընտրություններ լինեն

«Սեպտեմբերին Հայաստանում նախագահական ընտրություններ չեն լինելու», այս հայտարարությամբ հանդես եկավ ԱԻՄ-ի նախագահ Պարույր Հայրիկյանը երեկ կայացած մամուլի ասուլիսում, լրագրողներին բացատրելով, որ դա ամենեւին չի նշանակում, թե ընտրությունները ընդհանրապես չեն կայանա։ Ուղղակի, ըստ ԱԻՄ-ի նախագահի, դրանք կվերածվեն միջոցառման։ Մասնավորապես նա վկայակոչեց այն փաստը, թե ԱԻՄ-ի համագումարի կողմից ՀՀ նախագահին ուղղված նամակի պատասխանը մինչեւ օրս չեն ստացել։ Պարույր Հայրիկյանը հիշեցրեց, որ այդ դիմումով ԱԻՄ-ը խնդրել էր Լեւոն Տեր-Պետրոսյանից օգտագործել իր իրավունքը, չստորագրել տեղական ինքնակառավարման մասին ԱԺ-ի կողմից ընդունված օրենքը եւ փոփոխություն մտցնել տեղական ընտրական հանձնաժողովների ձեւավորման կարգի մեջ։ Այս հարցում Պարույր Հայրիկյանը վերհիշեց 1987-ի մարտի 17-ին աքսորավայրից Մ. Գորբաչովին ուղարկված նամակը, որը նույնպես մնացել էր անպատասխան։ ԱԻՄ-ի նախագահը համարում է, որ ինքը ժամանակին դաստիարակչի դեր է տարել ներկա շատ քաղաքական գործիչների համար, սակայն միեւնույն է, նրանք շարունակում են առաջնորդվել Գորբաչովի դասերով։ Կրկին մեջբերվեց Լեւոն Տեր-Պետրոսյանին վերագրվող խոսքը, թե ինքը մինչեւ իր կյանքի վերջը կպայքարի «պերեստրոյկայի» համար։ Մինչդեռ, ԱԻՄ-ի նախագահի կարծիքով, իր կատարած աշխատանքի համար, ԱՄՆ-ը եւ Եվրոպան պարտական են իրեն, քանի որ լինելով այն տարիների ամենահայտնի այլախոհներից մեկը, ինքը մեծ ներդրում է ունեցել ժողովրդավարական գաղափարների տարածման գործում։

Տես # էջ 2

Ամերիկյան զինծառայողների դեմ սարսափելի ահաբեկչություն Ֆահդի թագավորությունում

ԱՄՆ-ի պաշտպանության նախարարությունը հայտնեց, որ Սաուդյան Արաբիայի Դահրան քաղաքի մոտակայքում գտնվող ամերիկյան ռազմական հենակետում երեքշաբթի օրը տեղի ունեցած ռմբի պայթյունից զոհվել է 23, ծանր վիրավորվել 105, վիրավորվել 240 մարդ։ Բոլոր տուժածները ամերիկացիներ են։ Պայթյունի հետեւանքով ավերվել է 8 հարկանի բնակելի շենք՝ տեղում թողնելով 11 մ խորությամբ եւ 26 մ տրամագծով մի փոս։ Չնայած ոչ մի կազմակերպություն պատասխանատվություն չի վերցրել, սակայն բոլորն էլ համոզված են, որ ահաբեկչության հեղինակները մահմեդական արմատականներն են, որոնք պայքարում են այդքան մեծ քանակությամբ արտասահմանյան զինվորների [illegible], ինչպես իրենք են ասում, «իսլամի սրբավայրում» գտնվելու դեմ։

Անցած տարվա նոյեմբերին Սաուդյան Արաբիայում, գտնվող ամերիկյան ռազմական ուսումնական կենտրոնում մահմեդական արմատականների պայթեցրած ռումբը 5 ամերիկյան զինծառայողի եւ Հնդկաստանի 2 քաղաքացու կյանք էր խլել արդեն։ Այդ ահաբեկչության 4 մեղավորներ՝ Սաուդյան Արաբիայի քաղաքացիներ, ձերբակալվել ու մահվան էին դատապարտվել։ Ընդհատակում գործող նրանց կողմնակիցները 1 ամիս առաջ սպառնացել էին ամերիկացիներին, որ եթե մահապատիժը ի կատար ածվի, նոր ահաբեկչություններ կլինեն։ Հունիսի սկզբներին 4 ահաբեկիչներին, թագավորության օրենքների համաձայն, գլխատեցին եւ հատուցումը չուշացավ։ Բենզին տեղափոխող մի մեծ բեռնատար երեքշաբթի երեկոյան մոտեցել է ամերիկացիներով բնակեցված շենքին ու կանգ առել։ Երբ մի արաբ պահակ մոտեցել է բեռնատարին, նրա մեջ գտնվող 2 անձինք դուրս են թռել մեքենայից, նստել շենքի մոտ գտնվող սպիտակ մեքենան ու փախել։ Դրանից անմիջապես հետո ամերիկյան հրամանատարությունը փորձել է էվակուացնել բնակելի շենքում գտնվող քաղաքացիներին, սակայն [illegible]։

Սաուդյան Արաբիայի թագավոր Ֆահդը խոստացավ 2,5 միլիոն դոլլար հատկացնել նրան, ով հանցագործներին հայտնաբերելու կարեւոր տեղեկություններ կտրամադրի։ ԱՄՆ-ի նախագահ Բիլ Քլինթոնը հայտնեց, որ հանցագործության բացահայտման համար Սաուդյան Արաբիա է անմիջապես ուղարկվում Հետաքննության դաշնային բյուրոյի հատուկ մի խումբ։ «Այս չարագույն գործողության իրագործողները չպետք է անպատիժ մնան։ Մենք այս գործն այսպես չենք թողնի։ Ամերիկան իր քաղաքացիներին չի լքում դժվարության ժամանակ», ասաց ԱՄՆ-ի նախագահը։

Արաբական երկրները, ինչպես նաեւ եվրոպական, որոնց թվում Ռուսաստանը, դատապարտեցին կատարվածը։

ԳՐԻԳՈՐ ԷՄԻՆ-ՏԵՐՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

տեղական

Սկիզբը էջ 1

Գնահատելով նախկին՝ 1991 թ. նախագահական եւ 1995 թ. խորհրդարանական ընտրությունները, Պարույր Հայրիկյանը հայտարարեց, թե դրանք անցել են կեղծիքներով՝ 1991 թ.-ին տեղի ունեցավ Պառավախառը, որը ազդեց ԱՄՆ-ի նախագահի ընտրարշավի վրա, իսկ 1995-ի գնահատականը տվեցին միջազգային դիտորդները՝ ասելով, թե «ընդհա-

ժամանակ, եւ այդ խնդիրը նորից կքննարկվի: Երբ Հայաստանը ստորագրել է միջազգային համաձայնագրեր, որոնք տարբերվում են Հայաստանի օրենքներից, առաջ ուժի մեջ կմտնեն առաջինի դրույթները:

Պարույր Հայրիկյանի՝ իմիջը հակված է չմասնակցելու այդ «խուժան ընտրություններին», բայց դա կախված է ոչ միայն իրենից, այլեւ ԱՄՆ-ի փոքր վնասակարությունից, որը ե-

խան նախագահի հաճոյախոսության, այլ հաշվի առնելով այն փորձը, որ օրենքների ստեղծման ժամանակ իր բոլոր նախաձեռնությունները ամենից առաջ ընկալվել են Տեր-Պետրոսյանի կողմից: «Ես մեկ չունեմ, որ այսօրվա ընդդիմախոսներից ոչ մեկը Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի խելքը չունի», կրկնեց Պ. Հայրիկյանը, ավելացնելով, որ երբ նրանք Տեր-Պետրոսյանի խելքը ունե-

ՆԱԽԸՆՏՐԱԿԱՆ

Ամերիկան եւ Եվրոպան պատրաստ են Պարույր Հայրիկյանին

ԱՄՆ-ի նախագահը վստահ է, որ կհաղթի Տեր-Պետրոսյանին, երբ արդար ընտրություններ լինեն

նուր առմամբ ազատ էին, բայց ոչ արդար»:

Ուստի, կրկին անդրադառնալով Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի ձեւավորմանը, միջբերեց օրենքում նշվածը. ԿԸՀ-ն ձեւավորվում է ԱԺ-ում ներկայացված խմբակցություններում ընդգրկված կուսակցությունների թվի կրկնապատիկ թեկնածուներով: Պարույր Հայրիկյանի ասելով այս օրենքը գրված է «Հանրապետություն» միավորման համար, որում կա 6 կուսակցություն: ԱՄՆ-ի նախագահը հարց տվեց, թե այդ վեցից որ մեկն է 5 տոկոսանոց խոչընդոտը հաղթահարել, այսինքն «դրանցից ո՞րն է ավելի լավը, քան Ռամկավար ազատական կուսակցությունը, Դեմոկրատական կուսակցությունը կամ Դաշնակցությունը»: Հայրիկյանի ասելով, այդ խմբակցության թիկունքին կանգնած է ՀՀ նախագահը եւ պարզ է, որ այդ մանկլավիկային, գոյություն չունեցող կուսակցությունները հայտարարեցին, որ իրենք առաջադրում են Լեւոն Տեր-Պետրոսյանին:

Այժմ ԱՄՆ-ը հույս ունի, որ [illegible] մեծ [illegible] է

ղի կունենա հուլիսի 6-ին եւ վերջնականապես կտրուի նրա որպես թեկնածու մասնակցության հարցը: Չհամաձայնելով նախագահական ընտրությունների վերոսբերյալ անցկացված Արմենպրեսի հարցման արդյունքների հետ, Պարույր Հայրիկյանը միաժամանակ հայտնեց, որ երբ արդար ընտրություններ անցկացվեն եւ ինքը մասնակցի, ապա առաջին փուլում կստանա Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի ձայների 60 տոկոսը, իսկ երկրորդ փուլում, միավորելով ընդդիմության բոլոր ուժերին, կհաղթի եւ կօգնի մեր ժողովրդին ամենակարճ ճանապարհով գնալ դեպի արդար, ժողովրդավարական Հայաստան: Պատասխանելով «Ազգի» հարցին, թե ինչպես է ընդունում ինքը ՀՀ նախագահի այն գնահատականը, թե Պարույր Հայրիկյանը ամենահաճելի ընդդիմախոսն է, ԱՄՆ-ի նախագահն այն կարծիքը հայտնեց, որ դժվար թե Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը տանը պատրաստած լինեի այդ ելույթը:

«Լեւոն Տեր-Պետրոսյանն իմ ընդդիմախոսների թիմի մեջ ամենախելացի քաղաքական գործիչն է», ասաց Հայրիկյանը, ոչ թե ի պատաս-

նային, նրանցից շատ կհասկանային, որ պետք է համախմբվել Հայրիկյանի շուրջը: Ըստ նրա, գուցե Տեր-Պետրոսյանը դրանով կանխեց այդ համախմբումը: Հայրիկյանը համոզված է, որ իր մասնակցության վրա դա որեւէ կերպ չի կարող ազդել: Նաեւ չի վախենում հասարակական կարծիքից, թե նախագահական ընտրություններին չմասնակցելու համար կմեղադրվի փախուստի դիմելու մեջ: Որպես օրինակ նա վերհիշեց, որ երբ ժամանակին ԱՄՆ-ականներին ասում էին խելագար, որեւէ իրենք պետք է հրաժարվեի՞ն անկախության գաղափարից կամ բանակի անհրաժեշտության սկզբունքներից: Ամեն դեպքում, Հայրիկյանը համոզված է, որ երբ ինքը ընտրվի նախագահ, ապա պատրաստ է պաշտպանության նախարարի պաշտոնը տալ Վազգեն Մանուկյանին, սոցառ կամ ներքին գործերի նախարարի պաշտոնը՝ Սերգեյ Բադալյանին, արտգործնախարարինը՝ Րաֆֆի Հովհաննիսյանին: Բայց... երբ ընտրությունները անարդար լինեն եւ ինքը հաղթի, ապա նման հաղթանակ իրեն պետք չի:

ՏԻԳՐԱՆ ԱՍԱՏՐԵԱՆ

Էներգետիկ համակարգի բարեփոխման գրավականը բնակչության աջակցությունն է

Գտնում է էներգետիկայի նախարար Գագիկ Մարտիրոսյանը

Վերջերս հանրապետության էներգետիկ համակարգի բարեփոխումների առաջին փուլը եւ առաջիկա ծրագրերը մեկնաբանեց էներգետիկայի նախարար Գագիկ Մարտիրոսյանը: Հաշվի առնելով բնակչության հետաքրքրությունն այս խնդրի նկատմամբ, ներկայացնում ենք նախարարի հիմնական ասելիքը:

ՀՀ էներգետիկ համակարգի անվտանգության, արդյունավետության, ֆոնդերի պահպանման եւ զարգացման, սպառողի վստահության վերականգնման համար նախարարությունն սկսեց բարեփոխումների ծրագրի իրականացումը: Վերջինիս կարեւորագույն պայմանը նախարարության գործուն մասնակցությունն է, եւ նախարարության ակնկալիքներն այս հարցում հիմնականում արդարացան. էլեկտրաէներգիայի իրացման պետական ձեռնարկությունների եւ բնակչության համագործակցությամբ մեկնվեց եւ առհասարակ իրագործվեց առանձին մուտքերի, շենքերի, թաղամասերի, այլ բնակավայրերի էներգամատակարարումը, եւ մայրաքաղաքի շատ թաղամասեր, հանրապետության մի շարք քաղաքներ եւ շրջաններ, վճարումներին համապատասխան, ապահովվեցին 12-24 ժամ էլեկտրաէներգիայով: Բարեփոխումների շնորհիվ յուրաքանչյուր ընտանիք հնարավորություն ստացավ օգտագործել էներգիան իրեն հարմար ժամերին, այնքան, որքան ի վիճակի է վճարել, մի խոսքով՝ հաշվառել եւ խնայողաբար սպառել այն:

Կիրառվող մեխանիզմը՝ ընդհանուր եռաֆազ հաշվիչների տեղադրում ենթակայաններում յուրաքանչյուր անհատական կոլեկտիվ սպառողի համար, ապրիլ-մայիս ամիսների եւ հունիսի առաջին տասնօրյակի ընթացքում արդեն զգալի արդյունք է տվել խնայողության եւ վճարումների տոկոսի բարձրացման առումով: Դրան նպաստել է բնակչության կողմից ինքնակառավարման օղակների ստեղծումը, որի հիմնական տարբերակն այսպիսին է. շենքի, շենքերի խմբի բնակիչները ընտրում են իրենց լիազոր ներկայացուցչին, որի միջոցով իրականացնում են էլեկտրաէներգիայի առք ու վաճառքը, կատարող օղակ դառնալով էլեկտրացանցային ձեռնարկության եւ սպառողի միջեւ՝ մեծածախ գներով գնված էլեկտրաէներգիան իրացնելով հաստատված սակագներին համապատասխան:

Ավելորդ չի թվում, թե բոլոր դժվարությունները հաղթահարված են: Չի լուծված բարեխիղճ վճարողի անհատական էներգամատակարարման խնդիրը: Նա, վճարելով իր սպառած էլեկտրաէներգիայի համար, չվճարող հարեւանի պատճառով զրկվում է հոսանքից: Բարեփոխումների առաջին փուլը նախատեսում է նաեւ այդ խնդրի լուծումը, որը, սակայն, կապված է զգալի նյութական ծախսերի հետ: Խոսքը անհատական հաշվիչները բնակարաններից դուրս բերելու եւ ընդհանուր վերահսկելի տարածում տեղադրելու մասին է, որ ամենակոպիտ հաշվարկներով յուրաքանչյուր ընտանիքից կպահանջի 100-110 ամերիկյան դոլարի չափի գումար: Պետությունը պատրաստ է հոգալ 75-85 դոլարի ծախսը, բնակչին թողնելով 25 դոլարի հոգսը: Հաշվիչների դուրսբերումը նվազագույնի կհասցնի ընդհանուր (եռաֆազ) հաշվիչի ցուցմունքի եւ անհատական հաշվիչների գումարային ցուցմունքի տարբերությունը, բացի այդ, թույլ կտա կարգավորել էներգամատակարարումը վճարող եւ չվճարող սպառողների միջեւ:

Վճարումների խնդրով պայմանավորված է նաեւ էներգետիկ համակարգի աշխատողների սոցիալական պայմանների բարելավումը: Այդ նպատակով նախատեսվում է համակարգում նոր աշխատատեղեր ստեղծել ընթացիկ եւ հաջորդ տարիներին:

Համապատասխան ձեռնարկությունների հետ քննարկվել, մշակվել եւ իրագործվում են գյուղական շրջանների ոռոգման, արդյունաբերական համակարգերի էներգամատակարարման բարելավման, կանոնակարգման միջոցառումներ: Այստեղ եւս խնդիրը հանգում է վճարումներին:

Բարեփոխումների առաջին փուլին, որ ակնկալվում է ավարտել մինչեւ ձմեռնամուտ, կհետեւի երկրորդ փուլը: Վերջինս կներառի համակարգի արտադրական հզորությունների պահպանման եւ զարգացման, էներգահամակարգի, գազամատակարարման համակարգի սեփականաշնորհման խնդիրները: Այդ նպատակով նախապատրաստվում են համապատասխան օրենքներ եւ օրենսդրական ակտեր, մեծ աշխատանքներ են տարվում ՀԱԷԿ-ի, Հրազդանի, Իրան-Հայաստան բարձր լարման էլեկտրահաղորդման գծերի, էներգամատակարարման ցանցերի, գազատարների վերականգնման եւ զարգացման ուղղությամբ:

Բարեփոխումների խորացման, համակարգերի բարձացման, անվտանգության բարձրացման ծրագրերի իրագործմանը կնպաստեն Համաշխարհային բանկից, արտասահմանյան մի շարք երկրներից 1996-98 թթ. ընթացքում ստացվելիք օգնությունն ու վարկերը: Համակարգի զարգացմանը մեծ նպաստ է բերում Ռուսաստանը:

Բարեփոխումների ծրագրի իրականացման ճանապարհին մեծ ուշադրություն կհատկացվի բնակչության եւ ձեռնարկությունների որակյալ սպասարկում ապահովելու ունակ մասնագետների վերապատրաստմանը:

Բարեփոխումների ծրագրի հաջողության գրավականը էներգետիկների եւ բնակչության համատեղ, միասնական աշխատանքն է:

Լ. Պ.

ՀԱՄԱՌՈՏ

Այս տարի կսկսվի՞ Իրան-Հայաստան գազամուղի շինարարությունը

ԵՐԵՎԱՆ, 26 ՀՈՒՆԻՍ, ՓԱՍՏ: Իրան-Հայաստան գազամուղի ֆինանսավորման ուղիների որոնման աշխատանքները պսակվել են հաջողությամբ եւ հնարավորություն կա այս տարի սկսել շինարարությունը: Այս մասին ՀՀ վարչապետ Հ. Բագրատյանը Շվեյցարիայում ունեցած հանդիպման ժամանակ հայտնել է Իրանի արտգործնախարար Ալի Աքբար Վելայաթիին: Համաձայն ստացված տեղեկատվության, հանդիպման ժամանակ կողմերը քննարկել են նաեւ Իրան-Հայաստան էլեկտրագծի անցկացման հարցերը, արձանագրելով, որ այս առումով պայմանավորվածությունները մնում են ուժի մեջ:

Ռուսաստանը չի շտապում փոխանցել Հայաստանի վարկի մնացորդը

ԵՐԵՎԱՆ, 26 ՀՈՒՆԻՍ, ՓԱՍՏ: Ռուսաստանը առայժմ չի շտապում փոխանցել դեռեւս 1994 թ. Հայաստանին տրամադրած 110 մլրդ ռուբլու վարկի մնացորդը: Համաձայն ստացված տեղեկատվության, օրերս այդ հարցը քննարկվել է նաեւ ՀՀ վարչապետ Հ. Բագրատյանի եւ ՌԴ փոխվարչապետ Ա. Բոլշակովի հանդիպման ժամանակ: Հայաստանի վարչապետը ՌԴ-ի կողմից վարկի մնացորդի շուտափույթ փոխանցման հարց է բարձրացրել:

«ԴՐՈ» ԴԱՏ

«Անվտանգության մարմինները տեղյակ էին Արծրունու հետախուզական երեւակայություններին...»

Գեղամ Մանուկյանի վերջին խոսքը

Հունիսի 26-ին իր վերջին խոսքն էր ասում «Դրոյի» գործով ամբաստանվող Գեղամ Մանուկյանը: Նա հայտարարեց, թե խիղճը մաքուր է իր առաջ, սեփական կանանց, դատարանի ու դահլիճի առաջ եւ չի ընդունում դատախազ Գրիգորյանի մեղադրանքները: «Դրոյի» քրեական կողմի վերլուծությունը նա իր ուժերից վեր համարեց, սակայն իր պարտքը համարեց վերլուծել գործի քաղաքական կողմը: Գ. Մանուկյանն իրեն հաղթանակած էր համարում այն իմաստով, որ ճշմարտությունը հասել է հասարակությանը: «Ճշմարտությունն ու արդարությունը հաղթել են, սակայն հայերը սովոր են միայն բարոյական հաղթանակներ տանել», ավելացրեց նա: «Դրոյի» քաղաքականացվելու մասին Գ. Մանուկյանի տեսակետն այն էր, որ իշխանությունները համագործակցելով քրեական հանցանքների մեջ մեղադրվող մի անձի հետ, փորձեցին քաղաքականացնել այն:

Գ. Մանուկյանը վերլուծեց քրեական գործում առկա մի քանի հատոր համակարգչային նյութերը (Արծրունու դասկանոն), որի դատարանում չհրապարակվելը, նրա ասելով, ձեռնտու էր մեղադրող կողմին: «Դա նրանց հնարավորություն տվեց խուսափել բազում նոր ու հակասական փաստեր լուսաբանելու պարտավորությունից, դրանց չհրապարակումը պահանջում էր նաեւ Ա. Արծրունին՝ իր դրանց օգտագործումը նշանակում է համագործակցություն ԿԳԲ-ի հետ»: Վերջին միտքը, ինչպես պարզ դարձավ Գ. Մանուկյանի հետագա ասածներից, հենց այնպես հնչած խոսքեր չէին, եւ Արծրունին «Դրո» կառույց ստեղծելիս, իրոք, «հնարավոր ու օժանդակ ձեռքեր է ունեցել» (վերջին միտքը դատախազի մեղադրական ճառից): Սակայն դրանք եղել են պետական կառույցները: Նա մեջբերեց Արծրունու նամակներից մի հատված՝ «Ղուկասյանն այն ժամանակ պաշտպանության մինիստրության հետախուզական կառույցի պետն էր, ու ծրագիրը եւ Դաշնակցություն-պաշտպանության մինիստրություն համագործակցության ծրագիրը մշակված էինք միասին, անձնական շփումների հետեւանքով»: Այդ փաստաթուղթը Գ. Մանուկյանի վերլուծության համաձայն, պատկանել է 1993 թ. մայիս-օգոստոս ամիսների ընթացքում:

Մանուկյանը հայտնեց, որ նույն ժամանակաշրջանի հետ են կապվում Արծրունու շփումները անվտանգության մարմինների աշխատակիցների հետ: Դրանց հետեւանքով է մայիս-հուլիս ամիսներին Արծրունին Դաշնակցությանն առաջարկում ինչ-որ կառույց ստեղծել, որը պետք է գործի պաշտպանության նախարարության հետախուզականի ծրագրով՝ ի թիվս այլ ծրագրերի, առաջարկում է նաեւ Միջին Արեւելքում բացել պաշտպանության նախարարության հետախուզական բաժնի կենտրոն, որի հենց Արծրունին պետք է ղեկավարեր: Գ. Մանուկյանը փաստարկված էր համարում, որ ՀՀ անվտանգության մարմինները տեղյակ են եղել Արծրունու հետախուզական հակումներին ու թողել են աշխատել, թողել են իր երեւակայական խաղերը խաղա, մինչեւ իրենց համար պետք: Այդ առումով նա պատահական չհամարեց ՀՀ նախագահի անվտանգության գծով գլխավոր խորհրդական Աշոտ Մանուչարյանի 1995 թ. ամռանը արած հայտարարությունը, որ իշխանությունները վաղուց տեղյակ էին «Դրոյի» գործունեության մասին: Գ. Մանուկյանի կարծիքով, անվտանգության մարմինները տեղյակ են եղել նաեւ Արծրունու թուլություններին, օրինակ, նրա հակահրանտական դիրքորոշմանը: Նշեց, որ ԱԱՆ-ի քննիչներն այնքան էլ միամիտ չեն, եւ Արծրունու քննիչ Ալիկ Տոնոյանն իրեն աղերսել է մանրամասն ներկայացնելով Հ. Մարգարյանի ու Ա. Արծրունու գաղափարական եւ աշխարհայացքային տարբերությունները: Ահա թե ինչու նա մերկապարանոց չէր համարում դատավարության սկզբից արված իրենց այն պնդումները, որ «Դրոն» Դաշնակցության հետ կապ չունի:

Մեկ երկարատեւ աշխատանքային օրվա ընթացքում Գ. Մանուկյանին չհաջողվեց ավարտել «Դրո» գործի իր ծավալուն վերլուծությունը, որը նրա դատական ցուցմունքների կրկնությունը չէր եւ բազում նորություններ էր պարունակում: Նա իր վերջին խոսքը կշարունակի հուլիսի 1-ին նշանակված դատական նիստում:

ՍԱՌԱ ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության Զ տարի
[illegible]
«Ազգ» թերթի [illegible]
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
Ֆաքս 562941, AT&T (3742) 151066
e-mail INTERNET: azg2@arminco.com
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ /հեռ. 521635
Խմբագրի տեղակալ
ՍԱՄՎԵԼ ԴԻԼԱՆԵԱՆ /հեռ. 529221
Տնօրէն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ /հեռ. 562863
A STYLE համակարգչային ծառայություն /581841
Apple Macintosh
համակարգչային սարքերը
«Ազգ» թերթի
Ցրումը «Ազգին» պատկանում է
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.
Yerevan, Armenia, 375010

digitised by A.R.A.R.@

«Մամուլի եւ զանգվածային լրատվության մյուս միջոցների մասին» ՀՀ ներկայումս գործող օրենքի 7-րդ հոդվածի համաձայն, մամուլի եւ զանգվածային լրատվության մյուս միջոցների հիմնադրման իրավունք ունեն նաեւ ստեղծագործական միությունները, գիտական եւ այլ ընկերությունները, կրոնական եւ հասարակական կազմակերպությունները եւ ուրիշներ, ինչպես նաեւ ՀՀ տարածքում բնակվող չափահաս քաղաքացիները։ ծնունդը այս կամ այն կուսակցության հիմնադրած թերթում հրապարակելուց, որտեղ լավ թե վատ խմբագրված կարող է տպագրված լինել, ասենք, Տեր Հուսիկի խումբ կամ լուսանկար։ Այդ համաձայնությունը կարող է հրաժարվել նաեւ իր հոդվածը ծնողակցության կամ անհաս ծնունդների հիմնադրած թերթում հրապարակելուց, քանի որ իր կողմից բարձր բնույթի համարվող նյութը կարող է հայտնվել, ասենք, Մադոննայի կիսամերկ լուսանկարի կամ նրա սիրային արկածների մանրամասների եւ մինչեւ իսկ ինչ-որ համակարգչային տեխնիկայի մասնագետ եւ հաշվապահ։ Ավելին, միայնակ օտարներ ստեղծելու-բողարկելու համար, ասենք, Լենինի կամ Մարքսի մեծության մասին տպած ոչինչ է լինել (որքան գինեմ, նրանք էլ միայնակ, առանց խմբագրության, օտարներ չեն կարողացել հրատարակել), հետեւաբար, նույնիսկ անհաս ծնունդներին տված ԶԼՄ հիմնադրելու իրավունքը ձեւական է, քանի որ նրանք զրկված են խմբագրության եւ լրատվական գործակալու-

ՄԱՄՈՒԼ

«Զանգվածային լրատվության մասին» ՀՀ օրենքի նախագծի շուրջ

Իրավունքների օրենսդրական բռնադատում... եւ ձեւական իրավունքներ

«Հղացվել ու վերջերս մատչելի է դարձել Հայաստանում զանգվածային լրատվության միջոցների (ԶԼՄ) հետագան որոշելու հավակնող մի փաստաթուղթ։ Այն նախապատրաստվել է ՀՀ տեղեկատվության նախարարության կողմից, բայց, հավանաբար, ոչ առանց արդարադատության նախարարության որոշ պաշտոնյաների մասնակցության։ «Զանգվածային լրատվության մասին ՀՀ օրենքի նախագիծ» կոչվող այդ փաստաթղթում մամուլի խոսքի առանց այն էլ խղճուկ ազատությունների, լրագրողների եւ ԶԼՄ-ների առանց այն էլ սահմանափակ իրավունքների դեմ տեղ գտած ձեւակերպումների, թերությունների, հակասությունների եւ մինչեւ իսկ անհեթեթությունների մասին գրել եմ արդեն ու [illegible] ասելիքով առաջիկայում էլի եմ հանդես գալու։ Այս հրապարակմամբ կամենում եմ ուշադրություն հրավիրել միայն նախագծի 4-րդ հոդվածի վրա՝ «Զանգվածային լրատվության միջոցների հիմնադրման իրավունք» վերտառությամբ։

Ըստ նոր օրենքի (նախագծի) 4-րդ հոդվածի, այդուհետ զրկված են ԶԼՄ հիմնադրելու իրավունքից։ Նշված իրավունքն ունեն միայն ՀՀ կուսակցությունները (հասարակական-քաղաքական կազմակերպությունները), ՀՀ ձեռնարկություններն ու անհատ ձեռներեցները։ Պարզվում է, ստեղծագործական միությունները (գրողների, թատերական գործիչների եւ այլն) այսուհետ, երբ նախագիծը օրենք դառնա, զրկվելու են ԶԼՄ հիմնադրելու իրավունքից։ Այսինքն, մի այնպիսի կազմակերպություն, ինչպիսին ՀՀ գրողների միությունն է, որը, թերեւս, բոլորից շատ իրավունք ունի ԶԼՄ հիմնադրելու, այսուհետ կարող է զրկվել, ասենք, թերթ հիմնադրելու իրավունքից։ Գիտական ընկերությունները նույնպես չեն կարող իրենց ԶԼՄ-ն հիմնադրել եւ զբաղվել գիտական հրապարակային քննարկումների ծավալմամբ, գիտական տեղեկատվության տարածմամբ ու փոխանակմամբ, գիտության մասսայականացմամբ։ Կրոնական կազմակերպությունները նույնպես զրկվել են ԶԼՄ հիմնադրելու իրավունքից, եւ երբ համախոհը անհատ ձեռներեց չէ («դախլիչի» կամ մեծահարուստ «նոր հայ»), ապա իբրեւ այդպիսին (անհատ ձեռներեց) էլ չի կարող ԶԼՄ հիմնադրել։ Այսպես նա զրկված է լինելու անհրաժեշտ հավասարակշռությամբ իր դատողություններին հասանելի [illegible] հրապարակելուց։ Ուրեմն մեկը, որպես հավասարակշռված, կարող է ակցիաներից հրաժարվել իր մտքի ու հոգու [illegible] դասող հոդվածի կողքին։ Ստացվում է, որ որոշ կրոնական կազմակերպություններ եւ բազմաթիվ համայնքներ զրկվելու են ոչ միայն ԶԼՄ հիմնադրելու իրավունքից, այլեւ ԶԼՄ-ով արտահայտվելու հնարավորությունից։ Մեր հանրապետությունում այսպես են «ծաղկում» մարդու իրավունքները։

ՀՀ քաղաքացիներին զրկելով ԶԼՄ հիմնադրելու իրավունքից եւ այն վերապահելով անհատ ձեռներեցներին (ի՞նչ է, միթե փոխանակ, որ լրագրությամբ նաեւ զբաղվել՝ սեղանին դնելու եւ հարստանալու փոխարեն...), ըստ օրենքի նախագծի, ԶԼՄ հիմնադրելու նրանց իրավունքն էլ ձեւական է դարձված։ Պարզաբանենք. անհատ ձեռներեցները փաստաթղթային, իրավական տեսանկյունից կարող են ԶԼՄ հիմնադրել, սակայն, ըստ 4-րդ հոդվածի 2-րդ պարբերության, իրենց հիմնադրած այդ զանգվածային լրատվության միջոցները (թերթեր եւ այլն) ստեղծում եւ տարածում են միայն իրենք, ինչը գործնականում անհնարին է։ Հնարավոր չէ, քանի որ թերթերի եւ այլ ԶԼՄ-ների ստեղծումն ու տարածումը մի այնպիսի բարդ աշխատանք է, որի միայնակ (առանց խմբագրության հիմնադրելու իրավունքի) իրականացման համար գրեթե ոչինչ է հանձնար լինել. միաժամանակ տիրապետել լրագրողի, խմբագրի (հեռուստատեսության եւ ռադիոյի դեպքում նաեւ օպերատորի, ինժեներային ռեժիսորի եւ այլն), սրբագրիչի, բերդ մակետավորող ձեւավորողի, նկարչի ու լուսանկարչի մասնագիտությունների հիմնադրման իրավունքից։

Խնդրո առարկա 4-րդ հոդվածի համաձայն, տեսական կառավարման մարմինները (մարզեր եւ այլն) նույնպես զրկվում են ԶԼՄ հիմնադրելու իրավունքից։ Դա նշանակում է, որ այն մարզերը, որոնք հասցրել են մարզային թերթ ունենալ՝ ունենալու են, իսկ այն մարզերը, որոնք դեռ մարզային թերթ չունեն, նախագիծը օրենք դառնալուց հետո զրկվելու են թերթ կամ այլ ԶԼՄ հիմնադրելու իրավունքից։ Եղա՞վ...

Եվ, վերջապես, ըստ 4-րդ հոդվածի 3-րդ պարբերության, զանգվածային լրատվության բաղադրողը, այսինքն, խմբագրություններն ու լրատվական գործակալությունները չունեն իրավաբանական անձի կարգավիճակ, ինչը նշանակում է նրանց այժմյան իրավունքների էական ու միանշանակ սահմանափակում։

– Ելնելով վերը շարադրվածից, առաջարկում ու պնդում ենք, որ «Զանգվածային լրատվության մասին» ՀՀ օրենքի նախագծից հանվի 4-րդ հոդվածի շարադրանքը եւ նրա փոխարեն զետեղվի ներկայումս գործող օրենքի համապատասխան (7-րդ) հոդվածի շարադրանքը՝ անփոփոխ կամ ԶԼՄ հիմնադրելու իրավունք անխտրաբար տալով ստեղծագործական միություններին, գիտական եւ այլ ընկերություններին, կրոնական եւ հասարակական կազմակերպություններին, ինչպես նաեւ ՀՀ քաղաքացիներին։

ԱՐԹՈՒՐ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

ԱՆԴՐԱԴԱՐՁ

Այսպես հարցրեց «Ազգը» Այսպես ըմբռնեց «02»-ը

Հունիսի 25-ի համարում ՀՀ ՆԳՆ-ի շաբաթաթերթ «02»-ը մի շարք խմբագրումներով հրապարակել է ՆԳ նախարար Վանո Սիրադեղյանի մամլո ասուլիսից լայն հատվածներ։ Սակայն, ցավոք, հրապարակման մեջ գտած «Ազգ» թերթի 4 հարցերից մեկի ձեւակերպման մեջ տեղ են գտել ակնհայտ աղավաղումներ, ինչպես նաեւ կրճատվել է նախարարի պատասխանը տվյալ հարցին։ Տարընթերցումների տեղիք չտալու նպատակով ներկայացնում ենք նախ «02» հրապարակման այդ հատվածը, ապա նաեւ հարցուպատասխանի իրական պատկերը։

«Ազգ».-Ռուսաստանի ընտրությունները ցույց տվեցին, որ նախագահը զոհաբերեց իր գլխավոր զինակցին` Պավել Գրաչովին։ Ձեր կարծիքով ինչո՞ւ զոհաբերեց։

– Նախագահները չեն զոհաբերում, քաղաքականություն են կառուցում։

– Ռուսաստանի ընտրությունները ցույց տվեցին, որ ընտրությունների կիզակետում Ռուսաստանի նախագահը զոհաբերեց իր գլխավոր զինակցին` Գրաչովին։ Դուք հնարավոր համարո՞ւմ եք, որ առաջիկա նախագահական ընտրություններում ՀՀ ներկա նախագահը զոհաբերի Ձեզ։

– Ամեն ինչ հնարավոր է։ Ամեն ինչ հնարավոր է։ Նախ, նախագահները չեն զոհաբերում, նրանք կառուցում են իրենց քաղաքականությունը՝ ներկա եւ ապագա։

Ավելորդ չենք համարում հիշատակել մեր հարցերից հետո դահլիճից հնչած ռեպլիկը, որ «պահանջում էր»՝ «Ինչո՞ւ է նախարարին զոհաբերում նախագահը, թող վարչապետին զոհաբերի»։

ՆԱՐԻՆԵ ՄԿՐՏՉՅԱՆ

ԼՂՀ. Օգնությունը վերաբնակներին շարունակվում է

Ղարաբաղյան իշխանությունները շարունակում են ակտիվ միջոցներ ձեռնարկել պատերազմի ընթացքում ավերված բնակավայրերի վերաբնակեցման եւ ԼՂՀ հայազգի քաղաքացիների ներհոսքը արագացնելու ուղղությամբ։ Ինչպես տեղեկացրին ԼՂՀ կառավարությունից, վերջերս հանրապետության վարչապետ Լեոնարդ Պետրոսյանի ստորագրությամբ որոշում ընդունվեց ԼՂՀ տարածում վերաբնակվող քաղաքացիների եւ նրանց ընտանիքների համար արտոնություններ սահմանելու մասին։ Փաստաթղթում նշվում է, որ ԼՂՀ կառավարությունը, հաշվի առնելով Լեռնային Ղարաբաղում պատերազմական գործողությունների հետեւանքով ավերված բնակավայրերի վերականգնման եւ վերաբնակեցման հետագա միջոցառումների իրականացումն ապահովելու, ինչպես նաեւ վերաբնակվող քաղաքացիների ու նրանց ընտանիքների համար սահմանված արտոնությունները համակարգելու անհրաժեշտությունը, որոշել է՝ ԼՂՀ տարածում վերաբնակիչների համար սահմանել հետեւյալ արտոնությունները՝

1. Միանվագ օգնություն վերաբնակվող ընտանիքի գլխավորին` ԼՂՀ-ում սահմանված նվազագույն աշխատավարձի հնգապատիկը, իսկ ընտանիքի մյուս անդամներից յուրաքանչյուրին` հնգապատիկի չափով,
2. Վերաբնակվող ընտանիքի գույքի (մինչեւ 5 տոննա քաշով) նախօրոք որոշված մշտական բնակավայրերը փոխադրման տրանսպորտային ծախսերի փոխհատուցում,
3. Վերաբնակված ընտանիքներին բնակարանով կամ անհատական տնով, գյուղական վայրերում վերաբնակվելու ցանկություն հայտնած ընտանիքներին` գյուղատնտեսական արտադրություն կազմակերպելու համար հողամասով ապահովում,
4. Վերաբնակվող ընտանիքներին 2 տարի ժամկետով բնակարանային կոմունալ ծառայությունների վարձից (բնակվարձ, ջրի եւ կոյուղու վարձ) եւ հատկացված հողամասի (մինչեւ 2 հեկտար) օգտագործման համար հողի հարկից ազատում,
5. ԼՂՀ-ում սահմանված բոլոր տեսակի նպաստների եւ կենսաթոշակների վճարում,
6. Վերաբնակվելուց հետո 2 տարվա ընթացքում նոր ընտանիք կազմած անձանց վրա համապատասխան արտոնությունների տարածում,
7. Նոր ընտանիք կազմած զորակոչային տարիքի անձանց` ժամկետային զինվորական ծառայությունից 1 տարով տարկետման իրավունք,
8. Ժամկետային զինվորական ծառայությունն ավարտած վերաբնակիչներին` հետագա զինծառայությունից ազատման իրավունք,
9. Վերաբնակիչների անընդհատ աշխատանքային ստաժի պահպանում։

ՎԱՀՐԱՄ ԱՂԱՋԱՆՅԱՆ

Բուդապեշտում քննարկվել են կենսաթոշակառուների խնդիրները

Հունիսի 14-20-ը Բուդապեշտում կայացել է կենսաթոշակառուների եվրոպական երկրների ոչ կառավարական կազմակերպության առաջին համաժողովը, որին մասնակցել է նաեւ Հայաստանի պատվիրակությունը։ Երեկ, այդ առթիվ հրավիրված մամլո ասուլիսում, ՀՀ սոցապահովության առաջին փոխնախարար Գագիկ Եգանյանը ընդգծեց, որ ԱՊՀ երկրներից Հայաստանը միակն էր, որի պատվիրակությունը, շնորհիվ նախարարության օժանդակության, մասնակցել է հավաքին։ Չորս հոգանոց պատվիրակությունը ներկայացրել են սոցնախարարի խորհրդական Արման Բուլուկյանը, պատերազմի վետերանների, հաշմանդամների հայկական ընկերության եւ պատերազմի ու աշխատանքի վետերանների «Սուր եւ Վահան» հասարակական կազմակերպության անդամները։

Պատվիրակները տեղեկացրին, որ հավաքում քննարկվել են կենսաթոշակառուների արդյունավետ աշխատանքը, կենսաթոշակառուների միության ստեղծման անհրաժեշտությունը, ինչպես նաեւ պետության կողմից նրանց օժանդակելու հարցը։ Հավաքին մասնակցած 19 երկրների ոչ կառավարական կազմակերպությունների 2500 մասնակիցները կարեւորել են կենսաթոշակառուների խնդիրների վերհանումը եւ դրանք քննարկելու նպատակով տեղերում գիտաժողովների համաժողովների անցկացումը։

Ա.Պ.

CEMA-ի գործարար կադրերի նոր խումբը

Հայաստանի առեւտրաարդյունաբերական պալատի եւ հայկական միջմասնագիտական միության` GIA-ի (Ֆրանսիա) համատեղ ձեռնարկումը` Հայաստանի մենեջմենթի կենտրոնը (CEMA) գործում է 1991 թվականից։ Այն զբաղվում է ուսուցման ծրագրերով։ Երեկ առեւտրաարդյունաբերական պալատում վկայականներ հանձնվեցին «Ձեռնարկությունների կառավարումն ու վարչական [illegible]երի պատրաստումը շուկայական [illegible]թյան մեջ» 1995-96 թթ. դասընթացների շրջանավարտներին։ Հայաստանում փոքր ու միջին ձեռնարկությունների ստեղծման այս փուլում ծանո[illegible] միջազգային գործարարությ[illegible] [illegible]ված կանոններին շատ կարեւոր է «Մեզ անհրաժեշտ է պատրաստ[illegible] [illegible] [illegible] ... կարծիքը հայտնեց նախորդ տարվա շրջանավարտներից Վահե Վահրամյանը։ Ինչպես վերջերս էլի առիթ ունեցել ենք լուսաբանելու Ֆրանսիայի եւ հայ գործարարների համագործակցության մասին նյութում («Ազգ», 13-ը հունիսի), ընդլայնվում են գործարար հարաբերությունները, ակտիվացել են GIA-ի գործառույթները։ Միության տնօրեն Ա. Սազմաճյանը տեղեկացրեց, որ որպես հասարակական կազմակերպություն GIA-ն հանդես է գալիս նաեւ Գյումրիում կառուցվող ֆրանսիական դպրոցի [illegible]. [illegible] երկրաշարժից տուժած [illegible] աշխատանքների [illegible]: Իսկ հայկական մենեջմենթի կենտրոնի տնօրեն Վարդան Յոզղաթլյանը հայտնեց, որ CEMA-ն կվերսկսի գործունեությունը սեպտեմբերի [illegible] հետո։

ԼՈՌԻ

Սպիտակ. Կառուցվում է վերելակաշինական գործարան

Համաշխարհային բանկի հանրապետական գրասենյակի միջոցներով ավարտին է մոտենում Սպիտակի վերելակաշինական գործարանի կառուցումը, որն իրականացնում է «Լոյս» ռուս-հայկական ձեռնարկությունը։ Մոնտաժվում եւ կարգավորվում են սարքավորումները։ Շինարարական աշխատանքներ են տարվում Լոռվա մարզի գյուղերում։ Սոցիալական ներդրումների հիմնադրամի ծրագրով նախատեսվում է Մարգահովիտ, Կուրթան, [illegible] գյուղերի դպրոցների, ամառային [illegible] վերանորոգման հարցը, այն այս տարի իրականացնելու նպատակով։

Վանաձորում նոր հեռախոսակայան

Ավարտվեց Վանաձորի Տարոն-4 թաղամասի 20 հազար հեռախոսահամարով ավտոմատ հեռախոսակայանի շինարարությունը, որն իրականացրել է «Կանաչա» բաժնետիրական ընկերությունը։ Շինանյութերով կայանը կահավորվել է ՀՌ միջոցներով։ ՀՀ կապի նախարարության կողմից սարքավորումների ձեռքբերման եւ մոնտաժային աշխատանքների [illegible] Տարոն թաղամասի [illegible] աշխատանքը։ Ըստ Վանաձորի կապի ԱՄ տնօրեն Զարմիկ [illegible], առաջիկա ամիսներին կտեղադրվեն ժամանակակից պահանջներին համապատասխան սարքավորումներ, ինչը հնարավորություն կտա լրիվ [illegible] գործարկել [illegible]։

[illegible]

digitised by A.R.A.R.@

իրավական

Կոռուպցիայի դեմ պայքարելու համար իրավական եւ քրեագիտական նոր համակարգ է պետք

Ճանաչված իրավապաշտպան Ստեփան Ծաղիկյանի ստորեւ հրապարակվող հոդվածը, պատրաստված «Ազգ»-ի խմբագրության պատվերով, մասնագիտական արձագանք է ՀՀ ՆԳ նախարար Վանո Սիրադեղյանի վերջին մամլո ասուլիսում արծարծված կարեւոր մի շարք հարցերի։ Մասնագետը կոռուպցիայի երեւույթին մոտենում է պետական ծառայողների հակաիրավական գործողությունների տեսանկյունից եւ որպես պայքարի միջոց առաջարկում համապատասխան իրավական եւ քրեագիտական համակարգի ստեղծում։

Ներկայումս քաղաքացիների իրավունքների անպաշտպանվածությունը չինովնիկների կամայականությունների դեմ հասել է այնպիսի վտանգավոր չափերի, որ դարձել է հասարակական կյանքի կազմալուծման վճռորոշ պայման։ Ուստի հրամայական անհրաժեշտություն է պետական ծառայողների հակաիրավական գործողությունների հանդեպ պաշտպանվածության խնդիրների իրավական կարգավորումը։ Սակայն մեզանում գոյություն ունի կոռուպցիայի թյուր պատկերացում անգամ որոշ քրեագետների կողմից, որոնք կոռուպցիան դիտում են լոկ հանցավոր երեւույթ եւ որպես պայքարի միջոց առաջարկում են քրեական օրենսգրքում համապատասխան նոր նորմեր ավելացնելու պահանջներով։ Պրոբլեմի նկատմամբ նման պարզունակ մոտեցումն անհնարին է դարձնում կոռուպցիայի կանխարգելման եւ այդ ոլորտում արդյունավետ պայքար կազմակերպելու գործը։ [illegible] կոռուպցիայի ամենավտանգավոր դրսեւորման կառավարելիության ստորադասվածության իրողությունն է, երբ այդ հանցանքների համար գործող օրենքում նախատեսված են խստագույն պատիժներ։ Ասածս այն է, որ սոսկ քրեական ռեպրեսիայի կիրառումը չի կարող որոշիչ նշանակություն ունենալ այդ չարիքի հաղթահարման համար, քանի որ կոռուպցիան անհամեմատ ավելի լայն, սոցիալական հասկացություն է, դրսեւորվում է պետական ծառայողների կողմից պաշտոնի օգտագործմամբ կատարվող բազմաթիվ այլ իրավախախտումներով, որոնք ի դեպ նաեւ նախատեսված են կարգապահական, վարչական, ֆինանսական պատասխանատվության միջոցներ։ Ահա այս տեսանկյունից կոռուպցիան պետք է դիտել որպես պետական իշխանության եւ կառավարման ապարատի քայքայող երեւույթ, երբ այդ համակարգի ներկայացուցիչները ի վնաս ծառայության շահերի ապօրինաբար օգտագործում են պաշտոնական դիրքը անձնական հարստացման եւ այլ շահադիտական նպատակներով։ Դրա համար էլ հարկավոր է ընդունել եւ գործողության մեջ դնել այնպիսի օրենքներ, որոնցում կներդաշնակվեն կոռուպցիայի դեմ պայքարի իրավական բոլոր միջոցները։ Հայաստանում կոռուպցիայի աճի պատճառներն ունեն նաեւ սոցիալ-տնտեսական եւ քաղաքական հիմքեր։ Պետական ծառայողների սոցիալական անապահովվածությունը, որանց էլ հարստացման ձգտումը, խմբակային, կուսակցական, ընկերային պաշտոնների եւ հանձնարարությունների բաշխման պարտավորվածությունը այնպիսի վիճակ են առաջացրել, որ կաշառառուների շարքերը, օժտված լինելով զգալի լիազորություններով եւ արտոնություններով, փաստորեն չունեն օրինական ճանապարհով նշված պահանջները բավարարելու հնարավորություն, ուստի եւ ծառայական դիրքի չարաշահման գայթակղությունը պաշտոնի առիթներում գերազանցում են պատասխանատվության վախից։ Այս պայմաններում կոռուպցիայի կանխարգելման համար նախ հարկավոր է ընդունել «Պետական ծառայության մասին ՀՀ օրենք», որը պետք է սահմանի պետական ծառայության կանոնավոր գործունեությունը, կարգավորի պետության եւ նրա ծառայողների միջեւ փոխհարաբերությունները։ Այդտեղ պետական ծառայության անցնելիս քաղաքացիների նկատմամբ կարող են որոշակի պահանջներ դրվել, այդ թվում ներկայացնելու հայտարարագիր իր եւ իր ընտանիքի եկամուտների, շարժական եւ անշարժ գույքի արժեքների, բանկերում ունեցած ավանդների վերաբերյալ, ինչպես նաեւ ֆինանսական հսկողության համար անհրաժեշտ այլ տեղեկություններ։ Դրանց պետք է արգելվի անձամբ կամ միջնորդի միջոցով զբաղվել ձեռնարկատիրական գործունեությամբ, ծառայական բնույթով հայտնի դարձած տեղեկություններն օգտագործել անձնական շահի ստանալու համար եւ այլն։ Միաժամանակ օրենսդրությունը պետք է ամրագրի պետական ծառայողների սոցիալական պաշտպանվածությունը՝ ներառյալ աշխատանքային պատշաճ պայմանների, ծառայության համարժեք վարձատրության, կենսաթոշակային ապահովության հետ կապված այլ հարցերում։

Երբ «Պետական ծառայության մասին» օրենքի ընդունումը ուղղված կլինի կոռուպցիայի իրավախախտումների կանխմանը, ապա «Կոռուպցիայի դեմ պայքարի մասին» օրենքի ընդունմամբ կսահմանվեն կատարված իրավախախտումների համար պատասխանատվության խնդիրները, որոնք, ինչպես փորձեցինք հիմնավորել, լոկ արարքի հասարակական վտանգավորության բնույթի մեջ է կարգավորվեն քաղաքացիական, ֆինանսական, վարչական, քրեական իրավունքի նորմերով։ Նշված օրենքների կատարումն ապահովելու նպատակով անհրաժեշտ է լուրջ փոփոխություններ մտցնել քաղաքացիական, քրեական, դատավարական եւ մյուս օրենսդրություններում։ Ընդունել «օպերատիվ-հետախուզական գործունեության մասին» ՀՀ օրենք։ Խնդրի անհրաժեշտության հրատապությունը փորձենք հիմնավորել նկատի ունենալով կաշառակերության դեմ պայքարի անմխիթար վիճակը։

Հայտնի է, որ կաշառակերությունը խիստ քողարկված հանցագործություն է, մեծամասամբ տեղի է ունենում առանց վկաների, ուստի եւ դրա բացահայտման հնարավորությունները սահմանափակ են։ Անդրադառնանք կաշառակերության երեք հիմնական հանցակազմերից մեկի՝ կաշառք ստանալու հանցանքի բացահայտման հնարավոր տարբերակներին։ Այդ հանցագործությունը, որի կողմերից մեկը պարտադիր պաշտոնատար անձն է, կարող է հայտնաբերվել նաեւ կամ կաշառք տվողի կամովին հայտարարության դեպքում, ընդ որում, երբ այդ հայտարարությունն անում է կաշառք տվողը, ապա նա ազատվում է քրեական պատասխանատվությունից։ Սակայն, նկատի ունենալով, որ կաշառք տվողի եւ կաշառք ստացողի շահերը հիմնականում համընկնում են, քանի որ կաշառք տվողը ցանկանում է ապօրինի ճանապարհով հասնել որոշակի նպատակի, իսկ կաշառք ստացողը՝ պաշտոնեական դիրքը չարաշահելու միջոցով ստանալ անօրինական վարձատրություն, հասկանալի է, որ կողմերի խոստովանության տարբերակը, որպես պայքարի միջոց, միանգամայն անհեռանկար է։ Դատական պրակտիկայում կաշառք տալու մասին կամովին հայտարարություններ հիմնականում ստացվում են այն դեպքում, երբ տեղի է ունեցել կաշառքի շորթում։ Այսինքն կաշառքի ստացում պաշտոնատար անձի կողմից կաշառք տվողի օրինական շահերը խախտելու սպառնալիքի տակ, բայց այս հնարավորությունը եւս կանխարգելման աննշան ազդեցություն ունի։

Այդպիսով պայքարի ողջ ծանրությունը ընկնում է օպերատիվ հետախուզական միջոցառումների կիրառման վրա։ Եվ ներքին գործերի եւ ազգային անվտանգության ծառայությունները բազմաթիվ տեղեկություններ են ստանում կաշառակերության փաստերի վերաբերյալ, մինչդեռ օրենսդրական անկատարության պատճառով եղած տվյալների իրագործման միջոցառումները հաճախ ապարդյուն են անցնում։ Բավական է նշել, որ այդ հանցագործությունների բացահայտման համար անհրաժեշտ եւ գործուն միջոցները՝ գաղտնի ձայնագրությունները, նկարահանումները, տեսագրումները որպես ապացույց չեն դիտվում, քանի որ քրեական դատավարության նորմերի համաձայն, տեխնիկական միջոցների կիրառումը թույլատրվում է քննչական գործողությունների ընթացքում եւ սահմանված են դրանց անցկացման հատուկ ընթացակարգեր մասնակցությամբ, այդ գործողություններին ներկա անձանց նախապես տեղյակ պահելու պահանջը։ Բայց անհնարին է պատկերացնել, թե իրավապահ մարմիները, ունենալով նախապատրաստված հանցագործության մասին նախապես տեղեկություններ, ինչպես կարող են արձանագրել այդ եւ ապացույցներ ձեռք բերել, երբ օրենսդրեն բացառվում է տեխնիկական միջոցների գաղտնի օգտագործումը։

Խնդիրը անլուծելի է դառնում նաեւ մեկ այլ օրենսդրական բացթողումով՝ գաղտնի գործակալների օրինական օգտագործման իրավունքի բացակայությամբ։ Եվ սա այն դեպքում, երբ բազմաթիվ երկրներում՝ ԱՄՆ-ում, Ֆրանսիայում, Գերմանիայում, Շվեյցարիայում, Հոլանդիայում եւ այլուր, օրենքով թույլատրված ապացուցողական նշանակություն ունեցող տեխնիկական եւ էլեկտրոնային հսկողության բուռն զարգացման պայմաններում անգամ, գաղտնի գործակալների նշանակությունը, որպես հարկված հետախուզության արդյունավետ միջոցի, բարձրացել է։

Օգտագործվում է արտահաստիքային եւ հաստիքային գաղտնի գործակալների մեծ համակարգ, որոնք մասնակցում են նման միջոցառումներին՝ մուտք գործելով պետական կառույցներ, մինչեւ անգամ պաշտոնատար անձանց հրահրում են չարաշահումներ կատարելու, կաշառք են տալիս նրանց։ Նման միջոցառումները ի վերջո ավարտվում են դատապարտությամբ, ու գաղտնի գործակալը հանդես է գալիս որպես մեղադրող կողմի վկա։

Միաժամանակ, նշված երկրների օրենսդրությամբ ապահովվում է գործակալների գաղտնիությունը եւ միայն բացառիկ դեպքերում է թույլատրվում նրանց բացահայտումը դատական պրոցեսներում։ Այս միտումը կրկներս ԱՄՆ-ի հետաքննական մարմինների կողմից դիտվում է որպես բավական արդյունավետ միջոց։ Ուշագրավ է այն դեպքը, երբ գաղտնի գործակալը իր մոտ թաքցված ձայնագրիչով արձանագրելով 2 տարվա ընթացքում 106 անգամ բարձրաստիճան պաշտոնյաներին կաշառք է առաջարկել եւ միայն մեկ դեպքում է մերժում ստացել, այն էլ գումարի փոքրության պատճառով։

Կամ ահա կոռուպցիայի դեմ ուղղված մեկ այլ գաղտնի գործողություն, երբ տեւել է երկու տարի եւ ընդգրկել ամերիկյան երեք նահանգների տարածքը։ Դրան մասնակցել է շուրջ 100 գործակալ, ծախսվել է 800 հազար դոլլար գումար։ Բացահայտվել ու պատասխանատվության են ներգրավվել հստակ կառուցված եւ գործելակերպ ունեցող մի քանի կաշառառու խմբավորումներ, նրանցում ընդգրկված բարձրաստիճան պաշտոնյաներ։

Իհարկե վերոգրյալը հնարավոր է միայն հանցագործության վիճակի հստակ պատկերացման, առաջնակարգ տեխնիկական զինվածության, միջոցառումների անցկացման օրինականության եւ բարձր [illegible] պայմաններում, անշուշտ հիմքում ամրագրված ունենալով մարդու իրավունքների ոտնահարման անթույլատրելիության սկզբունքը։

Կարծում եմ բերված օրինակները բավարար են եզրակացնելու, որ ներկա պայմաններում Հայաստանի իրավապահ մարմինները ի զորու չեն շրջադարձային փոփոխություններ կատարել կոռուպցիայի հանցավոր դրսեւորումների կանխարգելման գործում։

Օրենսդրության անկատարության պատճառով ՀՀ իրավապահ մարմինները, հանցագործության կատարման մասին ունեցած տեղեկություններին իրազեկելու նպատակով, հաճախակի դիմում են անօրինական միջոցների՝ կաշառք տվողներից այսպես կոչված «կամովին» հայտարարություններ կորզելով։ Պատահական չէ, որ ճնշման նպատակով բացահայտված դեպքերի քննությունը հիմնականում ձախողվում է, քանի որ հայտարարություն տվող անձը հետաքննությունից մինչեւ դատաքննություն անընդհատ ցուցմունքներ տալու ընթացքում, հանցագործների հարազատների եւ հովանավորների ազդեցության տակ ի վերջո հրաժարվում է իր նախնական, մեղադրող հայտարարությունից։ Ինչ վերաբերում է գաղտնի գործակալների օգտագործմանը, ապա մեր գործող օրենսդրության համաձայն, նրանց ամեն մի փորձ կարող է դիտվել որպես հանցագործության մղելու սադրանք դրան մասնակցող բոլոր հետեւանքներով։ Ահա թե ինչու է կարեւորվում վերոհիշյալ օրենսդրական փոփոխությունների եւ օրենքների ընդունման անհրաժեշտությունը։

Անշուշտ Հայաստանի վարչատարածքային նոր բաժանումը եւս որոշակի ազդեցություն է ունենալու իրավապահ մարմինների գործունեության վրա։ Հանցագործությունների, հատկապես կոռուպցիայի դեմ պայքարում արդյունավետ համագործակցությունը հնարավոր է միայն իրավապահ մարմինների լիարժեք անկախության պայմաններում։ Փորձը ցույց է տալիս, որ հաճախ տեղական իշխանության մարմինների ղեկավարները ցանկանում են անձնական ազդեցության տակ վերցնել իրավապահ մարմինների տեղական ստորաբաժանումները, իրենց իսկ չարաշահումները պարտակելու նպատակով։ Նշվածը կանխելու համար իրավապահ մարմինները, այդ թվում ներքին գործերի տարածքային ծառայությունները պետք է ունենան խիստ կենտրոնացված ենթակայությամբ համակարգ, գործեն լոկ օրենքի իրենց իրավասության սահմաններում։

Միայն կանոնավորված հակակշիռների հարաբերակցության սկզբունքը մարզպետարանների, տեղական ինքնակառավարման մարմինների եւ տարածքային իրավապահ կառույցների միջեւ կարող է կոռուպցիայի դեմ իրական պայքարի երաշխիք հանդիսանալ։

Այժմ քննարկումներ են գնում քրեական գործերի նախաքննության կատարման ենթակայության վերաբերյալ։ Համամիտ եմ այն մասնագետների կարծիքին, որոնք անթույլատրելի են համարում նախաքննության կատարման եւ հսկողական իրավասությունների համատեղումը նույն մարմնում, ինչպես դա իրականացվում է ՀՀ դատախազության համակարգում։ Սակայն առավել վտանգավորը, արդարադատության հաստատման գործին կործանարար կլինի հետաքննության եւ նախաքննության համատեղումը ներքին գործերի համակարգում։ Դժվար չէ պատկերացնել, թե ինչպիսի անօրինականությունների հնարավորություն կստեղծի այդ, նկատի ունենալով ներքին գործերի հիմնախնդրի՝ հանցագործությունների բացահայտման, հաճախ ամեն գնով, ցուցադրական արդյունքների հասնելու ձգտումը։

Մանավանդ, երբ այսօր փաստացի ներքին գործերի համակարգում են կատարվում բոլոր դատական փորձաքննությունները։

Կարող եմ հայտնել այնպիսի դրության մասին, որ քրեական հետաքննության ամբողջ համակարգը օպերատիվ հետախուզական գործունեությունը, հանցագործների հայտնաբերումը, քրեական գործերի հարուցումը, հանցանքի ապացույցների հավաքումը, դրանց մանրազնին, բազմակողմանի ու օբյեկտիվ ստուգումը, մեղադրյալի պաշտպանության իրավունքների ապահովումը եւ այլն կիրականացվի նույն մարմնի կողմից։ Նման վիթխարի լիազորությունների կենտրոնացումը մեկ համակարգում հայտնի է ԽՍՀՄ-ի պատմությունից՝ ներքին գործերի ժողկոմի ստալինյան գործունեությունից, որի ողբերգական հետեւանքների փորձը լիովին բավական է Հայաստանում նման «նորարարությունը» բացառելու համար։

Մասնագետների մեծամասնության պես կարծում եմ, որ արդարադատության ապահովման խնդրին կնպաստի, երբ քրեական գործերի նախաքննությունը կատարվի հետաքննությունից առանձին, ինքնուրույն մարմնում, ասենք օրինակ ՀՀ քննչական նախարարությունում։ Իսկ հասարակական մեծ հնչեղություն ունեցող բարձրաստիճան պաշտոնյաների եւ իրավապահ մարմինների աշխատակիցների կողմից կատարված հանցագործությունների վերաբերյալ քննությունը անցկացնելու համար քննչական ծառայություն կարող է պահպանվել նաեւ ՀՀ դատախազությունում, որը բոլորովին չի հակասում Սահմանադրությանը։

Հանրապետությունում անցկացվող ռեֆորմները ուղեկցվում են նոր հանցատեսակների դեմ պայքարի դրույթներով, կատարվում են օրենսդրական էական փոփոխություններ, իրավապահ մարմինները հաճախ են համալրվում մասնագիտական աշխատանքի փորձ չունեցող մարդկանցով, այդ պատճառով էլ բարձր պահանջներ են առաջադրվում քննչական համակարգի աշխատակիցների նկատմամբ։

Ուստի խիստ արդիական խնդիր է քննիչների որակավորման եւ գիտատեխնիկական նորամուծությունների ուսուցման համապատասխան համակարգի ստեղծումը։ Նման հաստատություններ գործում են Մոսկվայում, Սանկտ Պետերբուրգում, Խարկովում։ Դրանք ունեն տասնյակի հարուստ փորձ եւ պատրաստ են համագործակցության։

ՍՏԵՓԱՆ ԾԱՂԻԿՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

միջազգային

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆ

Ընտրապայքար. Տեղեկատվական խճանկար

Առանց ճիշտ ընտրված մարտավարության չկա հաղթանակ, այդ թվում նախագահական ընտրություններում: Այսօր, ավելի քան երբեւէ, թե Եղցինից եւ թե Զյուգանովից պահանջվում է իրենց պոտենցիալ ընտրողներին համոզելու, իսկ քաղաքական դաշնակիցների հետ բանակցել մասնակի, վաղանցիկ համաձայնությունների հասնելու ակնկալությամբ:

Իրական կամ մտացածին դաշնակիցներ գտնելու, ինչպես «չտրված ընտրողի կտորին», այն է առայժմ կառավարության պաշտոնյաները, բաժանելու կիրքը տիրել է Զյուգանովին: Հունիսի 25-ի առավոտյան նա վերստին քաղաքական ուժերին կոչ արեց կնքել Ազգային համաձայնության դաշինք, այնուհետեւ նրա հիման վրա ստեղծել Ազգային համաձայնության խորհուրդ, որը առայժմ կառավարության նախակերպարն է: Կառավարության «օպոզիցիոն» այրերի թվում հիշատակեց Յավլինսկու, Մոսկվայի քաղաքապետ Լուժկովի, Բաշկորտոստանի նախագահ Ռախիմովի անունները: Չբավարարվելով դրանով, երեւակայության մի թռիչքով այդ կազմը համալրեց Եղցինի կառավարության որոշ նախարարներով եւ փոխնախարարներով, որոնք իբր պատրաստակամություն են հայտնել համագործակցելու իր հետ: Քաղաքական մրցույթն էլ ավելի թեժացնելու նպատակով հրաժարվեց նրանց անունները հրապարակելուց:

Ի լրումն ասածի, հայտարարեց, որ այդ քայլերն ամենեւին չեն բխում իր հնարավոր պարտության գիտակցումից ծնված ինչ-որ վախի զգացումից: Քաղաքական վերագրումներով հասցեատերերի արժանանքն իրեն սպասեցնել չտվեց: Հունիսի 25-ին «Չաս պիկ» հեռուստահաղորդման հյուր Յավլինսկին խորապես մխեց համայնավարների հետ հնարավոր համագործակցության գաղափարը: Այդպիսի լուրերի տարածման մեջ պատասխանատու համարեց ոչ միայն Զյուգանովին, այլեւ լրագրողներին, որոնք հաճախ զբաղված են հորինարարություններով: Լուսաբանելով զյուգանովյան հույսերի ներքին շարժառիթները, Յավլինսկին հայտարարեց. «Իրենց շատ վատ են զգում համայնավարները, երբ պարտադրված են համագործակցել անցյալ հակակոմունիստների հետ»:

Եղցինի հետ իրատես համագործակցելու հնարավորության հարցին անդրադառնալով, նկատեց, որ որեւէ փոխհամաձայնվածություն չունի Եղցինի հետ: Հունիսի 27-ին կամ 28-ին տեղի է ունենալու Եղցին-Յավլինսկի հանդիպումը, որը հնարավոր է ավարտվի ինչ-որ սենսացիայով կամ գոնե փոխադարձ դիրքորոշումների հստակեցմամբ: Դա են պահանջում նաեւ Պետդումայում «Յաբլոկո» խմբակցության 20 պատգամավորներ, որոնք դժգոհ են Եղցինի հանդեպ իրենց համագումարի ոչ միանշանակ, երկդիմի դիրքորոշումից: Նրանք համոզված են, որ, այնուամենայնիվ, անհրաժեշտ է պաշտպանել Եղցինին:

Պարզաբանելով իր էլեկտորատի վերաբերմունքը Եղցինի նկատմամբ, Յավլինսկին շեշտեց, որ վերջինս եթե կարողանա համոզել ընտրողներին, ապա նրանք կքվեարկեն նրա օգտին: Ամեն ինչ կախված է նրանից, թե ինչպես Եղցինը կպատասխանի իրենց հինգ կետերին: Զգուշացրեց, որ իր ընտրողները իդեալիստներ չեն, պարզապես մարդիկ են, որոնց վրա չի ներգործում քարոզչությունը: Նրանք իրենց ընտրության ժամանակ ղեկավարվում են բանական նկատառումներով:

Առհասարակ, ցանկացած թեկնածուի հաղթանակը կախված է նաեւ ընտրողներին համոզելու եւ ձայների մեծամասնությունը նվաճելու ընտրական տեխնիկային տիրապետելու ունակություններից: Պատահական չէ, որ Ֆիլատովի խոսքերով, Եղցինի թիմն էական ճշգրտումներ է մտցրել իր մարտավարության մեջ: [illegible] հրաժարվել է լայնածավալ, հաճախ անհասցե ընտրախախտումներից, ուշադրությունը կենտրոնացրել է զանազան ընտրախմբերի, հատկապես գավառների, գյուղաքաղաքների, գյուղերի ու միջին քաղաքների բնակչության հետ տարվող կոնկրետ աշխատանքների վրա:

Անդրադառնալով Զյուգանովի հայտարարություններին, մնում է ավելացնել, որ Լուժկովը եւ Ռախիմովը կտրականապես հերքել են Զյուգանովի հետ քաղաքական համագործակցության վերաբերյալ բոլոր լուրերը: Համաձայնաբար նրանք չեն ցանկանում հայտնվել ուրիշի խնջույքում հարսանյաց գեներալների դերում:

Նախագահ Եղցինի մամլո քարտուղար Մեդվեդեւը հունիսի 25-ի իր ասուլիսում հայտարարեց, որ Զյուգանովը ձգտում է ստեղծել եւս մի բյուրոկրատական մարմին (նկատի ունի Ազգային համաձայնության խորհուրդը-Մ. Հ.), որը նախատեսված չէ Ռուսաստանի սահմանադրությամբ: Միաժամանակ, նշել է, որ Եղցինը երկու տարի առաջ հանդես է եկել գրեթե համանման նախաձեռնությամբ, որը լուրջ արձագանք չի գտել հասարակության մեջ:

Ինչեւէ, Ռուսաստանում քաղաքական եւ սոցիալական լարվածությունը աճում է: Շարունակվում է Վորկուտայի հանքափորների հացադուլը: Նախատեսվում է էներգետիկների գործադուլ կապված չվճարումների հետ: Վերլուծաբանների կանխատեսումներով, առաջիկայում Ռուսաստանում սպասվում է ֆինանսական, տնտեսական խոր ճգնաժամ՝ ընտրությունների հետ կապված ծախսերի եւ չվճարումների հետ:

Արդեն այսօր անհրաժեշտ է որոշել այդ նոր իրավիճակի բնույթը եւ նրանից դուրս գալու կոնկրետ ուղիները: Անկասկած, «ռուսական երկրաշարժի» հարվածային ալիքը կհասնի նաեւ Հայաստան:

Իսկ մենք պատրա՞ստ ենք դրան:

ՄԱՆՈՒԿ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

ԿԱՐԻԵՐԱ

Գեներալ «աստղի» թռիչքը՝ Լեբեդ

Նախագահական ընտրությունների առաջին փուլը Ռուսաստանի քաղաքական երկնակամարում նշանավորվեց նոր «աստղի թռիչքով»՝ բարձրացավ ընդամենը մեկ տարի առաջ Մերձդնեստրյան 14-րդ բանակի հրամանատարի պաշտոնից հեռացված գեներալ-լեյտենանտ Ալեքսանդր Լեբեդի կերպարը: Դեռ իր պաշտոնավարության շրջանում անհնազանդ գեներալի անձի շուրջ բավական աղմուկ էր ստեղծվել այն կապակցությամբ, որ նա ներքուստ համաձայն չէր իր ղեկավարած բանակը Տիրասպոլից 3 տարվա ընթացքում դուրս բերելու ռուսական ղեկավարության եւ այդ առթիվ պաշտպանության նախարարի կողմից պարտադրվող՝ անձնակազմի

աստիճանական կրճատումներին: Հայտնի է, որ մի դեպքում, հանդիպելով երկրի նախագահ Բորիս Ելցինին, Լեբեդը կարողացավ պաշտպանել իր պաշտոնը, խոստանալով կասեցնել հրամանատարական անձնակազմի մասնակի կրճատումներ, երկրորդ դեպքում, արդեն առանց գերագույն գլխավոր հրամանատարի մոտ կանչվելու, ստացավ վերջինիս կտրական հրամանը՝ «բանակը հանձնել»: Դեռ այն ժամանակ ենթադրություններ էին արվում, որ Լեբեդը, կամային, վճռական զինվորական, կընդդիմանա այդ հրամանին: Բայց նա ենթարկվեց, եւ անցած ողջ մեկ տարին, ինչպես երեւում է, կարողացավ օգտագործել իր դիրքորոշումը բացատրելու համար ռուսաստանյան հասարակական կարծիքին: Իսկ այդ դիրքորոշումը մի առանձին նորություն չէր պարունակում՝ Լեբեդը գտնում էր, որ իր բանակը Մերձդնեստրի ռուս ազգաբնակչության ֆիզիկական անվտանգության միակ երաշխիքն է, այդ երաշխիքի վերացումը՝ ռուսական ազգային շահերի դեմ ոտնձգություն: Հավանաբար, այս հանգամանքը փոքր դեր չխաղաց, որպեսզի ընթացս գեներալի համար ստեղծվի «ռուս հայրենասերի, ռուսական ազգային շահերի անձնուրաց պաշտպանի համբավ»: Համենայնդեպս, այդ հանգամանքը չէր կարող երկրորդական դեր խաղացած լինել նրա անձի անսպասելի հանրածանոթության գործում, որի վկայությունը դարձավ նրա օգտին շուրջ 10 միլիոն ընտրողների տված ձայնը նախագահական ընտրությունների առաջին փուլում:

Լեբեդի հաջողության երկրորդ պատճառը, հավանաբար, հենց նրա՝ պրոֆեսիոնալ քաղաքագետ չլինելու հանգամանքի մեջ պետք է որոնել: Հասարակությունն, ինչպես երեւում է, հիմնավորապես հիասթափվել է քաղաքագետների զանազան ու զարմանազան, շատ դեպքերում իր համար անհասկանալի ծրագրեր[illegible], խուս[illegible]ներից, «բարձր մաստեր[illegible]ի» [illegible] դատողություններից: Նա [illegible] պարզ, «մուժիկի» համա[illegible] հասկանա[illegible]լի, արտահայտչական խոսքի, եւ Լ[illegible]բեդն ասա[illegible] այդ խոսքը՝ «կուշտ սնա[illegible] եւ կա[illegible] գուլանոն»:

Թե ինչո՞ւ էր գեներա[illegible] պաշտպա[illegible]վում աշխարհվել մեկը ե[illegible] [illegible]րին էր հուզում: Մարդի[illegible] հոգնել իրենց սոցիալակ[illegible] վիճակ[illegible] առավել՝ երկրի ներքին կ[illegible] [illegible] բառերեն ծաղկող առա[illegible] [illegible]րից, որ կրկին, գուցե են[illegible] բար գնում էին «երկաթյա ձեռքի» [illegible] րեւ այդպիսին՝ Լեբեդը [illegible] [illegible]լական է թվում, հավա[illegible] [illegible] է, վճռական, լակոնիկ, [illegible] կտրուկ, նույնիսկ աֆորիստիկ մտածողությամբ, թափանցիկ այլաբանություններով խոսող: Այսօր Լեբեդը [illegible] փազանց անհրաժեշտ է Բորիս Ելցինին, Լեբեդի մեջ հասարակությունը տեսնում է Ելցինյան բնավորության [illegible] րոց «պակասող գծերի» հաջող [illegible]լրացումը: Ձեւր չէ, որ մոսկովյան [illegible] քանակներում այժմ ուղղակիորեն [illegible] սում են Լեբեդի մասին, իբրեւ Ելցին[illegible] հնարավոր հաջորդի. ինքը, գեներալը, նույնպես չի բացնում դա, անգամ ակնարկելով, որ երկրի կառավար[illegible] ղեկն իր ձեռքը կարող է անցնել [illegible] մինչեւ 2000 թվականը (համանախա[illegible] նկատի ունենալով ներկա նախագահի առողջական վիճակը): Մի [illegible] «թագաժառանգի» աստղային մ[illegible] է, եւ թվում է, թե ոչինչ չի մնում [illegible] նրա քաղաքական հեռանկարը:

Սակայն դեռ որքա՞ն հանդուրժելի կլինի այս «թագաժառանգը» Ռուսաստանի համար: Կկարողանա՞ Լեբեդը «հանդուրժել» երկրի իսկական տերերին՝ ռազմարդյունաբերական եւ վառելիքաէներգետիկ համալիրների, արտաքին առեւտրողների շահերը ներկայացնող ամենաազդեցիկ գործարարներին, սոցիալապես անպաշտպան զանգվածներին: Հասկանալի է, վերջինները, անվերապահորեն, հուսախաբ են լինելու իրենց սպասելիքների մեջ, եւ այդ դեպքում հասարակական կարծիքը դադարելու է գեներալ Լեբեդի մեջ տեսնել «հայրենիքի փրկության» ազնիվ առաքելությամբ հրապարակ իջած նոր Կոռնիլովի: Իսկ Կոռնիլովը, ինչպես հայտնի է, ջախջախվեց...

Արդյո՞ք այդպիսի մի ճակատագիր չի սպասվում նաեւ Լեբեդին: Աստղագիտությունից հայտնի է, որ գեներալ աստղերի թռիչքները շատ վաղ են լինում, բայց նաեւ շատ կարճ են տեւում: Ամբողջ հարցը միայն այն է, թե որքա՞ն է այդ օրինաչափությունը կիրառելի քաղաքականության մեջ:

[illegible]

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ՄԱՄՈՒԼ

Ռուս-ամերիկյան ինտիմ կապերը՝ վտանգավոր

ԱՄՆ-ը նորից է սահմանափակումներ մտցրել ամերիկյան պետական ծառայողների եւ Ռուսաստանի քաղաքացիների միջեւ տեղի ունեցող ինտիմ հարաբերություններում: Համարվում է, որ այդպիսի կապերը անվտանգության եւ հետախուզության բնագավառների համար վտանգ են ներկայացնում: Երեքշաբթի օրվա լոնդոնյան «Թայմսը» մեջբերում է կատարել Մոսկվայում Ամերիկայի դեսպանության կողմից լույս ընծայված մի հրահանգից, որի մեջ ասվում է, թե ԱՄՆ-ի պետքարտուղարությունը համարում է, որ Ռուսաստանը հետախուզական տեսակետից, Միացյալ Նահանգների համար հատուկ վտանգ է ներկայացնում: Այդ հրահանգը պարտավորեցնում է Ռուսաստանում աշխատող բոլոր պետական, ինչպես զինվորական, այնպես էլ քաղաքացիական ծառայողներին, այսպես կոչված «շփումների մասին հաշվետվությունում» հայտնել ռուսաստանցիների հետ ունեցած ամեն մի ինտիմ կապի մասին: «Սառը պատերազմի» ժամանակաշրջանի այս հրահանգներն անցյալ տարի վերացվել էին, որպեսզի Մոսկվայի եւ Վաշինգտոնի հարաբերությունների ընդհանուր բարելավում տեղի ունենա:

Ս. Դեմիրել. Վաղ թե ուշ Թուրքիան Եվրոպայի հետ մի ամբողջություն կկազմի

Ավստրիայի նախագահը Անկարայում

Հունիսի 24-ին Թուրքիա ժամանեց Ավստրիայի Հանրապետության նախագահ Թոմաս Գիլեղին: Երկու նախագահների առանձնազրույցից հետո տեղի ունեցավ պատվիրակությունների հանդիպում: Ստորագրվեցին խառը տնտեսական հանձնաժողովի ստեղծման եւ էներգետիկայի բնագավառում համագործակցելու համաձայնագրեր:

Ս. Դեմիրելը ասաց, որ Եվրոպայում, ելնելով պատմական անհրաժեշտությունից, Թուրքիան եւ Ավստրիան կարեւոր դեր են խաղացել: Հանդիպումների ընթացքում թուրք-ավստրիական հարաբերությունները համակողմանիորեն քննարկվեցին, եւ հիմնականում կողմերը միանման մոտեցում հանդես բերեցին: Այնուհետեւ Դեմիրելը, հիշեցնելով Ավստրիայում ապրող շուրջ 150 հազար թուրք քաղաքացիների գոյության մասին, սոցիալական ապահովության բնագավառում վերջիններիս նկատմամբ երկրի խորհրդարանի որոշումների վերաբերյալ արտահայտեց իր անհանգստությունը: Նույն երեկոյան Չանքայա նստավայրում Գիլեղի պատվին ընթրիք տրվեց: Այստեղ Դեմիրելը հայտարարեց. «Վաղ թե ուշ, միեւնույն է, Թուրքիան Եվրոպայի հետ մի ամբողջություն կկազմի: Այն թե Թուրքիայի եւ թե Եվրոպայի համար բարեբեր ազդեցություն կունենա: Դա անխուսափելի անհրաժեշտություն է: Մենք գոհունակությամբ ենք ընդունում այդ հարցում Ավստրիայի աջակցությունը: Բալկաններում, Միջին Ասիայի եւ Միջին Արեւելքի երկրներում մեր երկու երկրների գործարարների համար լայն հնարավորություններ կան»:

Հունիսի 25-ին, այցի երկրորդ օրը, Ավստրիայի նախագահ Թ. Գիլեղին իրեն հատկացված նստավայրում ընդունեց վարչապետ Մ. Յըլմազին: Ապա այցելեց Մեջլիս եւ հանդիպում ունեցավ Թուրքիայի Ազգային մեծ ժողովի նախագահ Մ. Քալեմլիի հետ: Գիլեղին հանձնվեց ԹԱՄԺ-ի հատուկ շքանշանը: Քալեմլին ուշադրություն դարձրեց շքանշանի վրա գրված տարեթվին՝ 23 ապրիլի 1920 թ., ասելով. «Թուրքիան աշխարհում միակ երկիրն է, որ սկզբից կազմավորվել է խորհրդարանը եւ ապա պետությունը»:

Այցի շրջանակներում Թոմաս Գիլեղին կմեկնի Իզմիր ու Ստամբուլ եւ հունիսի 27-ին կվերադառնա Ավստրիա:

ԳՐԻԳՈՐ ՉԱՐՔՉՅԱՆ

Ազատ առեւտրի գոտին ընդլայնվում է դեպի Արեւելյան Եվրոպա

Զրկվելով իր երեք անդամներից՝ 1995 թ. Եվրամիություն մտած Ավստրիայից, Ֆինլանդիայից եւ Շվեդիայից, Ազատ առեւտրի եվրոպական ընկերակցությունը (ԱԱԵԸ) սկսել է ընդլայնել գործունեությունն արեւելաեվրոպական երկրների, այդ թվում Ռուսաստանի հետ: Այդ նպատակով ԱԱԵԸ-ն վերջերս առեւտրական համաձայնագրեր է կնքել 12 պետության, ներառյալ Բուլղարիայի, Չեխիայի, Հունգարիայի, Սլովակիայի, Բալթյան երկրների հետ:

35 տարի առաջ Մեծ Բրիտանիայի նախաձեռնությամբ ստեղծված ԱԱԵԸ-ն կարեւորում է ոչ թե քաղաքական, այլ տնտեսական գործարքները: Կազմակերպությունը նպաստել է առեւտրի ազատականացմանը, մաքսային արգելքների վերացմանը եւ «[illegible]» է ծառայել այն երկրների համար, որոնք ավելի ուշ անդամակցել են Եվրամիությանը: 1994 թ. ԱԱԵԸ-ի եւ Եվրամիության կնքած [illegible] համաձայնագրով ստեղծվել է միասնական տնտեսական տարածք, որտեղ [illegible] տարվում է կապիտալների, ապրանքների, ծառայությունների եւ ֆիզիկական [illegible] ազատ տեղաշարժ: Այդ տարածքը, սակայն, մաքսային միություն չէ: Դա նշանակում է, որ չկան միասնական մաքսային քաղաքականություն եւ սակագներ երրորդ երկրների նկատմամբ: Միասնական տարածքը ղեկավարվում է համաձայնագրի մասնակից երկրների նախարարներից կազմված խորհուրդը: Նորվեգիան, Շվեյցարիան, Իսլանդիան եւ Լիխտենշտեյնը միասին ԱԱԵԸ-ն ողջունեց 1996 թ. հունվարի 1-ին Կենտրոնական Եվրոպայի ազատ առեւտրի գոտու ստեղծումը (12 երկիր): Բացառված չէ, որ այդ երկրները հետագայում համալրեն ԱԱԵԸ-ի, ապա Եվրամիության շարքերը:

«ՖԻՆԱՆՍՈՎԻԵ ԻԶՎԵՍՏԻԱ»

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

ՄՇԱԿՈՅԹ

Հարցի նրկարաեւ ուսումնասիրումը ցայց տվեց, որ հայ ազգի խաղաղաստեղծ ծիրը բաւ մակարդակով անհրաժեշտ է ցուցադրել հայկական գաղթօջախների պատմության նյութերով, ճանի որ վերջինս շատ հարուստ է եւ կարող է բազմակողմանի լուսաբանել այդ առաջնակարգ հայագիտական բնագավառը:

ված պատմությունը միշտ դառնանակում է ողջիկայ հասիկ, որից ծնունդ են առնում ազգի վարքի սկզբունքները առաջացում: Եւ որքան բովանդակալից են պատմության էջերը, այնքան նրանք մեծ դեր են խաղում ազգային սկզբունքների ձեւավորման մեջ:

Մովսես Խորենացին ծգտում էր պատմության ուժով եւ հեռուական կան ֆինանսավորման համակարգի հետ, եւ իմ աշխատանքը մնաց դաժան շուկային դեմ առ դեմ:

Շատ եմ դիմել բազմաթիվ ատյանների (ընկերությունների, հիմնադրամների եւ հրատարակչությունների), անհնուրեմ հանդիպել եմ ջերմ, խաղաղավար ընդունելություն... եւ գոյական զործնական օգնություն:

Հայ ժողովրդի խաղաղաստեղծ ծիրը եւ ժամանակակից հայոց աշխարհը

Հայկական գիտա-հանրամատչելի գրականության խնդիրն է ցուցադրել խաղաղակիրթ աշխարհին հայ ժողովրդի գլխավոր արժանիքը: Ինչպես հայտնի է, Հայոց աշխարհը արժանիքներով հարուստ է, բայց հատուկ ուշադրության է արժանի նրա յուրահատուկ հատկությունը, որը կարելի է անվանել խաղաղաստեղծ ծիր: Ինչպես վկայում են բազմաթիվ փաստերը, հայերն ընդունակ են դաշտակ տարածում հիմնել խաղաղ եւ կարճ ժամանակամիջոցում խաղաղի մակարդակը հասցնել լավագույն ցուցանիշների: Հայերը հեշտությամբ են լուծել խաղաղաստեղծման հարցերն ինչպես բուն հայրենիքում, այնպես էլ հեռավոր գաղթօջախներում, եւ շատ զարմանալի է, որ այդ արդյունավետ գործունեությունը չի արտացոլված մեր հարուստ գրականության մեջ: Մենք, իհարկե, չենք կարող կարճ ժամանակամիջոցում ստեղծել լայնածավալ գրականություն այդ մասին, բայց խիստ անհրաժեշտ է անել թեկուզ առաջին քայլն այդ ասպարեզում: Այդ հարցը ես լույսին լափով շոշափել եմ իմ գրքում («Հայկական գաղթօջախների հուշարձանները», Երեւան, 1987 թ. ռուսերեն լեզվով), բայց այդ լույսին փորձով ոչ մի կերպ չի կարելի բավարարվել:

Հայ ժողովրդի համար հայկական գաղթօջախների անցյալն իմենից ներկայացնում է բանկարժեք փաստերի գանձարան: Այդ փաստերի հրատարակումը մեծ դասով եւ նշանակություն է, բերելու Հայոց աշխարհին, բայց իրական կյանքում այդ թանկարժեք փաստերը հրատարակում են օտարազգի մասնագետները, որոնք արհամարհում են հայագիտական տեսակետները, նույնիսկ բույլ տալիս փաստերի կողմնակալ մեկնաբանում: Այդ պատճառով է, որ դժվար է մեր սուրբ պարտականությունը հրատարակել բավականաչափ գրականություն հայկական գաղթօջախների մասին եւ լուսաբանել հատկապես այն էջերը, որոնք ունեն միջազգային նշանակություն: Այստեղ, իհարկե, դասվածոր են գրավելու այն էջերը, որոնք կապված են հայ ազգի խաղաղաստեղծ գործունեության:

Հայ գաղթականները աշխարհի տարբեր երկրներում կառուցել են բազմաթիվ շենքեր, փողոցներ, թաղամասեր եւ նույնիսկ ամբողջ քաղաքներ: Հայ ժողովրդի խաղաղաստեղծ եռանդը խոր հետքեր է թողել Լեհաստանում, Թիֆլիսում, Թեոդոսիայում, Աստրախանում, Բաքվում, Նոր Նախիջեւանում, Լվովում, Լիտվայում եւ շատ ուրիշ քաղաքներում: Հայերի խաղաղաստեղծ գործունեությունը հայ ժողովրդի բնութագրման կարեւորագույն կետերից մեկն է, բայց դժբախտաբար, այդ կարեւորագույն կետը հայոց պատմության մեջ չի գտել իր արժանավոր տեղը:

Ազգի պատմությունը ստեղծվում է ոչ միայն հնագույն սենսացիոն վկայությունների, այլ նաեւ ազգի ինքնագիտակցության եւ ներկայում շիտ կողմնորոշման համար: Գրագետ եւ նպատակադրված

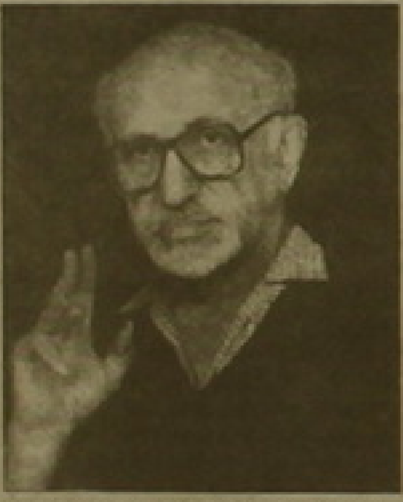

անցյալի օրինակներով հաղթահարել դառը իրականությունը, ավելի պատմությանը ծառայել ներկային եւ ապագային: Մենք պարտավոր ենք հետեւել նրա պատգամներին, օգտագործել պատմության գանձարանը ներկայի եւ ապագայի համար: Այդ խնդիրը համազգային է, այն մի մասնագետի ուժերից վեր է, նրանով պետք է զբաղվեն համահայկական միջնամիջոցները: Մշակույթի հիմնադրամները, բարեգործական ընկերությունները, մեծ հրատարակչությունները, եւ, իհարկե, այն մարմինները, որոնք կոորդինացնում են համազգային գիտության եւ մշակույթի գործունեությունը:

40 տարվա աշխատանքի ընթացքում ես ստեղծել եմ հայկական գաղթօջախների հարուստ արխիվ, որտեղ հատուկ տեղ է գրավում հայկական խաղաղաստեղծ գործունեության հարցը: Հաղթահարելով հրեշային դժվարությունները, ինձ այնուամենայնիվ հաջողվեց հրատարակել դրանս մեկ գիրք (վերջինը) սոցիալիզմի պայմաններում:

Սոցիալիզմը տապալվեց դեպի անցյալում, նույնիսկ հին Հայաստանում ծաղկում էր մեկենասությունը: Պայծառափայլ իշխան Սահակ Բագրատունին դեռեւս 5-րդ դարում անձամբ ֆինանսավորել է Մովսես Խորենացու աշխատանքը, եւ ահա արդեն 1500 տարի հայ ժողովուրդը երախտագիտությամբ է հիշում իր պատմության ստեղծողներին՝ Սահակ Բագրատունուն եւ Մովսես Խորենացուն: Մեկենասական շարժման շնորհիվ Հայաստանում շատ բան կառուցվեց: Մեկենասությունն առանձնակի ծաղկում ապրեց 19-20-րդ դարերում: Հայ բարեգործներն այնքան շատ էին, որ հնարավոր չէ դրանց անուններն նույնիսկ թվարկել:

Վերադառնանք ներկային... 12 տարի առաջ մեկենասի որոնելիս ստացել եմ մի քանի տասնյակ մերժումներ, չնայած վիճակս անելանելի չէ, լիակատար իրավունք ունեմ վաճառել բնակարանս, ստացած գումարն օգտագործել աշխատանքիս ընթացիկ ծախսերի համար... Ինչ կխոստովանեմ ծերանալ:

Բայց ինձ այստեղ անհանգստացնում է հարցի բարոյական կողմը:

Մի՞թե մեկենասների ժամանակներն անցան անվերադարձ:

Մի՞թե Հայոց աշխարհն այնքան աղքատ է, որ ի վիճակի չէ հրատարակել գրքեր սեփական պատմության մասին:

Մի՞թե ժամանակակից հային հետաքրքրում է միայն սեփական բիզնեսը:

Ինչպես տեսնում է հարցերի ընթերցողը, այս հարցն անանձնական է, ունի համահայկական նշանակություն, այդ պատճառով էլ ես այն ներկայացնում եմ ընթերցողի դատին եւ ակնկալում եմ համապատասխան արձագանք:

ՄԽԻԹԱՐ ՓԻՐՍՏԱՆՅԱՆ

Մահացավ բլյուզի անվանի կատարող Ջոնի Ուաթսոնը

Ռիթմի եւ բլյուզի ամենահեղինակավոր կիթառիստներից Ջոնի Ուաթսոնը վաթսունմեկ տարեկան հասակում սրտի կաթվածից մահացել է Լոս Անջելեսում մայիսի վերջին, հաղորդում է Ասոշիեյթեդ պրես լրատու գործակալությունը «Սայմոյս Ռեկի» շաբաթաթերթում, նշելով, որ անվանի կիթառահարը «Ցոնիսա բլյուզ» ծառայական երաժշտական ակումբ-արձարանի բեմի վրա հանկարծակի «փլվել է», եւ վերակենդանացման բոլոր ջանքերն ապարդյուն են անցել: «Նա իր յուրահատուկ ոճն ուներ: Շատ չէր նվագում, բայց երբ նվագում էր՝ հրաշալի էր ստացվում: Նա գիտեր, որ պարզության մեջ է ուժը», ասում է Լոս Անջելեսում Բելմարկ Ռեկորդս ընկերության նախագահ Ալ Բելը:

Ուաթսոնը ծնվել է Տեխասում եւ Լոս Անջելես է տեղափոխվել պատանի հասակում: «Հրաշալի էր այնտեղ: Բլյուզի անպեղ՝ Լոուել Ֆուլսոնը, Բի Բի Քինգն ու Տիբոուն Ուոքրն էին նվագում, ու ես այդ ժամանակ ավելի շատ զաշով էի տարված», հիշում է հետագայում Ջոնին: Նրա առաջին ձայնասկավառակը թողարկվել է 1953 թվին: Դաշնամուր նվագել սովորելով նա այնուհետեւ թողարկել է մի քանի ջազային ալբոմ: 1970-ական թվականներին նա ձայնագրում է Superman Lover, I Don't Want to be a Lone Ranger եւ What the Hell is This? երգերը: Սրա բավականին երկար ընդմիջումից հետո 1993-ին հաղթական վերադարձ է կատարում Bow Wow ալբոմով, որն առաջադրվում է Գրեմմի մրցանակաբաշխության «ժամանակակից բլյուզ» կարգում:

Ջիմի Հենդրիքսի եւ էրիկ Քլեփթընի նման անվանի կիթառահարներ խոստովանել են, որ «Ուաթսոնի նվագելը մեծ ազդեցություն է թողել» իրենց վրա:

Վերջին տարիներին Ուաթսոնը համերգային շրջագայություններով հանդես է եկել O'lays եւ Oh Players խմբերի հետ...

Հ. Օ.

Մերկ սոյաստիիներ դե Նիրոյի ռեստորանում

Կինոաստղ Ռոբերտ դե Նիրոն Բրոդվեյում բաց է արել իր սեփական ռեստորանը: Ներքին ձեւավորումը հենց տիրոջ ճաշակով է: Հաճախորդներին սպասարկում են մերկ կանայք, այնպես որ այդ ռեստորանը պարզապես կարող է սերիալի ակումբի տեղ անցնել:

ԱՌԱՎՈՏ

Վիկա Ցիգանովան երկար ոտքերով

Երգչուհի Վիկա Ցիգանովան վճռել է ազատվել իր միակ բարդույթից. նա գտնում է, որ իր ոտքերը բավականաչափ երկար չեն: Վիկան մի քանի վիրահատության պետք է ենթարկվի, որոնցից դրանք երկարացնի երեք սանտիմետրով: Վիրահատությունը, որտեղ նա այժմ գտնվում է, գաղտնի է պահվում: Երգչուհու ամուսինը՝ Վադիմ Ցիգանովը, հայտնել է, որ դա ամենեւին չի խանգարի Վիկայի հյուրախաղային ծրագրին:

ՀՈԲԵԼՅԱՆ

Հիշատակի երեկո՝ նվիրված Սերինեի 100-ամյակին

Երեկ մարդաշատ էր ՀԳՄ մեծ դահլիճը, լի, ինչպես նշեց բանաստեղծուհի Սիլվա Կապուտիկյանը, հոգով ու ավյունով: Այստեղ էին հավաքվել գրողներ, արվեստագետներ, պատմաբաններ, պարզապես երկրպագուներ հարգանքի տուրք մատուցելու գրող, ազգագրագետ Սերինեի (Սերինե Ավագյան) հիշատակին: Երեկոն, որ լույս բանաստեղծ Արմեն Մարտիրոսյանի, Սերինեի դստեր Արեւիկ Ավագյանի «անձեռնակապելի ջանքի» արդյունք էր, նվիրված էր «վանեցի ստեղծագործող տիկնոջ» ծննդյան 100-ամյակին: Կարոտի գրականություն՝ բանաստեղծություններ, պոեմներ, մշակումներ, վեպեր, հուշեր՝ շաղախված չկայացած մանկության տառապանքով, կորուսյալ հայրենիքի կարոտով, այսպես բնութագրեց բանաստեղծական գիտությունների դոկտոր Սարգիս Հարությունյանը Սերինեի ստեղծագործությունը, առանձնացնելով նրա «Հազարան բլբուլ» հեքիաթ-դրամը, «Արծակ» ժողովրդագրական աշխատությունը եւ «Իմ երկրային ուղին» վեպը, որ արժեքս Վլադիմիր Աբաջյանի կարծիքով, նաեւ երկնային ուղի դարձավ նրա համար: «Արծակը, Վասպուրական աշխարհի տարագիրն է Սերինեն: Քնքշության շատ նմուշներ, դեպքեր ու դեմքեր պահպանվել են միայն նրա պատումների շնորհիվ, որ արտացոլված է նախադեպական չգրված օրենքներով արդար հայ ընտանիքը, որ ոչ ավել էր քան բուրմունքի մեջ պահմ ու մտերմության ներդաշնակություն», խոսելով գրող-ազգագրագետի ստեղծագործության ակունքներին

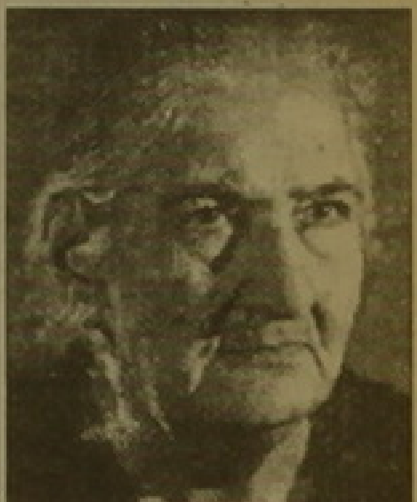

ղուտիկյանը («Հանձին Սերինեի մեր անցյալի բառն ու բանը վերադարձող տաղանդավոր գրող ունենք»), Հրաչյա Մաթեւոսյանը, «Վասպուրական» հայրենակցական միության պատվավոր նախագահ Վազգեն Հարությունյանը («Ինձ համար հայտնագործություն է Սերինեի բանաստեղծությունը»), Վլադիմիր Աբաջյանը («Նրա ամեն տողը սրտի բերքն է՝ երբեք չխաղարկվող»), ուրիշներ: Նրա գործերից հատվածներ կարդացին արտիստներ Հրայրի Ջիլանյանը, Լիզա Ջանաշյանը, Վլադիմիր Աբաջյանը, Հասմիկ Տեր-Կարապետյանը:

Լ. Գ.

ՑԵՐԵԿՈՒՅԹ

«Աստվածաշնչի դերասան եմ ես թափառաշրջիկ»

Հունիսի 25-ին մարդաշատ էր արտասահմանյան երկրների հետ մշակութային կապերի հայկական ընկերության դահլիճը: Հայաստան-Վրաստան եւ Հայաստան-Լիբանան ընկերությունները կազմակերպել էին ցերեկույթ՝ նվիրված ճանաչված դերասանուհի Ժենյա Ավետիսյանի ստեղծագործական գործունեության 35-ամյակին:

Բացման խոսքով հանդես եկավ եւ «երեսունհինգամյա» արտիստուհուն շնորհավորեց Ցեղասպանության թանգարանի տնօրեն Լավրենտի Բարսեղյանը:

Անվանի սունդուկյանցուն բարեմաղթանքի խոսքեր հղեցին, նրա արվեստի, հատկապես ասմունքի յուրահատկությունների մասին հիշեցին գրող Պերճ Զեյթունցյանը, ակադեմիկոս Գեւորգ Ղարիբջանյանը, հրատարակիչ Արմեն Հովհաննիսյանը, բանաստեղծուհի Սիլվա Կապուտիկյանը, կոմպոզիտորներ Վլադիլեն Բալյանն ու Ստեփան Շահարյանը, բանաստեղծ Հրաչյա Հովհաննիսյանը, Սունդուկյան թատրոնի տնօրեն Վահե Շահվերդյանը, դերասաններ Արմեն Խոստիկյանն ու Միրանուշ Ավետիսյանը, արվեստաբան Սերգեյ Առաքելյանը:

Շնորհավորելով դերասանուհուն՝ Սիլվա Կապուտիկյանը նշեց, որ ներկայումս ժողովրդին ի մի բերող միակ ուժն արվեստն է եւ այդ առումով էլ կարեւորեց արվեստագետների դերը:

Ցերեկույթի ընթացքում երաժշտական կատարումներով հանդես եկան պետական կոնսերվատորիայի ուսանողները:

Սայաթ Նովայի մի քանի բանաստեղծություններ արտասանելով՝ Ժենյա Ավետիսյանը կրկին հավաստեց ելույթ ունեցողներից մեկի հայտնած միտքը, որ «Աստված դերասան ծնելուց բացի իրեն նաեւ ասմունքողի շնորհ է տվել»:

Ցերեկույթն եզրափակվեց Շաղ Ազնավուրի «Աստվածաշնչի դերասան եմ ես թափառաշրջիկ» բանաստեղծության՝ արտիստուհու կատարումով, որից հետո ներկաներն անցան սրահ՝ դիտելու Ժենյա Ավետիսյանի ստեղծագործական կյանքից տարբեր դրվագներ պատկերող լուսանկարների ցուցահանդեսը:

Առաջիկայում դերասանուհին հանդես կգա Սունդուկյան թատրոնի բեմում Գ. Սունդուկյանի «Կտակ», Գրիգոր Գուրզադյանի «Էդմոնդ Քին» եւ Վ. Շեքսպիրի «Ռիչարդ Երրորդ» ներկայացումներում:

ԹԱԳՈՒՀԻ ՏԱԳԻՐՅԱՆ

«ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ»

Մոնրոյի սերիդսիզը՝ «դասերիոտիզմ»

Ջոն Ֆիցջերալդ Քեննեդու ծննդյան հանդիսությանը Մերիլին Մոնրոն ուրախ էր հասկանալ, երբ «Հապիի Բըրսդի»՝ «Ծնունդդ շնորհավոր» երգն էր երգում: Այս մասին է գրում Քրիստոֆեր Անդերսենը՝ իր հրատարակվելիք «Ջեկը եւ Ջեքին. ամերիկյան մի ամուսնության դիմանկար» գրքում: Այնուհետեւ հեղինակն ավելացնում է. «Ավելի ուշ այդ գիշեր Մերիլինը մոտեցավ լուսամուտին՝ տանիքի մոտակա հատվածում տեղակայված կառավարական սնայպերներին սերիդսիզ ցուցադրելու համար: Դա դասերիոտիզմ է», գրում է «Թայմը»:

Ժակ Շիրակը թողեց սիրուհուն՝ ծնողներին լսելով

Ֆրանսիայի նախագահ Ժակ Շիրակը 20 տարեկան էր, երբ Հարվարդի համալսարանի ամառային ծրագրով տեղական ռեստորաններից մեկում մատուցող էր աշխատում: Այնտեղ նա սիրահարվում է հարավային մի դիցուհու: Նրա անունը մինչեւ վերջերս անհայտ էր հանրությանը: Օրերս «Պարի Մաչ» ամսագիրը գնաց հարավային մագնոլիայի հետքերով եւ հայտնաբերեց Ֆլորենս Հերլիհիին: 18-ամյա ֆլորենսիային Ժակը կոչում էր մա շերի՝ սիրելիս: Նա առաջարկում էր ամուսնանալ եւ ժամանակն անցկացնում էր ամերիկյան կյանքի, համբուրգերների ու երաժշտության հետ: Իսկ Ժակը նրան համբուրվել էր սովորեցնում, գրում է «Թայմ» շաբաթականը: Շիրակը ցանկանում էր ամուսնանալ ֆլորենսիայի հետ, սակայն նրանց ծնողները բույլ չտվեցին:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ
Մարզական

ԼՈՒՍԱԲԱՆՎՈՒՄ Է
ԼՈՆԴՈՆԻ ԹԻՄ ԵՎ
«ՍԱԲԵՐԱՏՈՒՐ-ՍԵՎԱՆ»
ՃԱՄՓՈՐԴԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅԱՆ ԱՋԱԿՑՈՒԹՅԱՄԲ

ԵՎՐՈՊԱ-96

Հունիսի 30-ին եզրափակիչում կմրցեն Չեխիան եւ Գերմանիան

Ամեն ինչ վճռեցին 11 մետրանոցները

ԱՐԱՅ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

Եվրոպայի առաջնության առաջին կիսաեզրափակիչ խաղում հանդիպեցին Չեխիայի եւ Ֆրանսիայի հավաքականները: Մասնագետների կարծիքով այդ խաղի հաղթողի գլխավոր հավակնորդը համարվում էին ֆրանսիացիները: Նույն կարծիքին էին նաեւ անգլիական հայտնի բուքմեյքերները, որոնց կանխատեսումներով եզրափակիչում գերմանացիների հետ կխաղան ֆրանսիացիները: Սակայն հայտնի գրասենյակի մասնագետների կանխատեսումները ոչ միշտ են իրականանում: Չեխիայի եւ Ֆրանսիայի հավաքականների հանդիպումը լարված պայքարում ընթացավ: Խաղի ներքին լարվածությունը մեծ էր, երկու թիմերի տեխնիկական խոտանը զգալի տոկոս էր կազմում: Չնայած դրան ֆրանսիացիներն ունեին տարածքային առավելություն, բայց նրանց գրոհները մի տեսակ անավարտ էին, եւ հեշտությամբ կասեցվում էին չեխերի կողմից, իսկ ընձեռված առիթի դեպքում վերջիններս անցնում էին կտրուկ հակագրոհների: Երկու թիմերի ձեռնարկած ջանքերը սակայն ապարդյուն էին: Պատկերը երկրորդ խաղակեսում կտրուկ փոխվեց: Փոխարինման դուրս եկած Ռեյնալ Պեդրոսը նոր լիցք հաղորդեց ֆրանսիացիների գործողություններին, որոնց գրոհներն ավելի սուր բնույթ ստացան: Ջորկաեֆ-Զիդան կիսապաշտպանական տանդեմը սկսեց ճեղքեր փնտրել չեխերի պաշտպանական դիրքերում: 62-րդ րոպեին Յուրի Ջորկաեֆի կատարած հարվածը կասեցրեց դարպասապահը, երկու րոպե անց նույն Ջորկաեֆի հարվածը փոքր ճշտությամբ անցավ Պետր Կոուբայի պաշտպանած դարպասի վրայով: Ֆրանսիացիների հարձակողական գծում հանդես եկող Լոկոն անօգնական էր հակառակորդի փորձառու պաշտպանների դեմ: Մինչեւ խաղավերջ այդպես էլ խաղի հաշիվը չբացվեց: Նշանակված լրացուցիչ 30 րոպեում, ցանկացած սխալ կարող էր ճակատագրական լինել, գործող «ոսկե գոլի» օրենքը երկու թիմերին էլ ստիպում էր զգույշ գործել, ավելի շատ ուշադրություն բեւեռել պաշտպանությանը: Չեխերին ինչ-որ տեղ նույնիսկ ձեռնտու էր, որպեսզի լրացուցիչ ժամանակահատվածն ավարտվեր ոչ-ոքի: Քանի որ նրանց մրցակիցները խաղով եզրափակիչում անցել էին 11 մետրանոցների հոգեբանական բեռի տակով եւ ավելի դժվար լինելու նրանց կրկին մտնել 11 մետրանոցի նշանակետին: Հանգիստ պաշտպանվելով, չեխերը կարողացան դիմակայել ֆրանսիացիների հախուռն գրոհներին: Եզրափակչի ուղեգիրը խաղարկելու համար շոտլանդացի մրցավար Մոտրամը նշանակեց 11 մետրանոց հարվածներ: Թիմերի առաջին հինգական հարվածներն էլ անկասելի էին: Ինչպես եւ նախորդում 1/4 ֆրանսիացիների նյարդերը տեւեցին: 11 մետրանոց հարվածն անհաջող իրացրեց Ռեյնալ Պեդրոսը, իսկ չեխ Միրոսլավ Կադլեցը չներեց նրա սխալը:

Չեխիայի հավաքականը, որի հնարավորությունները թերագնահատվում էին, ցուցադրելով բարոյակամային բարձր հատկանիշներ դուրս եկավ եզրափակիչ: Հիշեցնենք միայն, որ չեխերը քսան տարի առաջ նվաճել են մայրցամաքի չեմպիոնի տիտղոսը, իսկ 1960 եւ 1980 թվականներին դարձել երրորդ մրցանակակիր:

Չեխիայի հավաքականը

Կիսաեզրափակիչ երկրորդ խաղը Անգլիայի եւ Գերմանիայի հավաքականների միջեւ արժանի մրցակիցների հանդիպում էր: Թերեւս Եվրոպայի առաջնության ամենագեղեցիկ, փոխադարձ բազում գոլային հնարավորություններով, դրամատիկ պահերով հարուստ խաղն էր: Արդեն 3-րդ րոպեին դաշտի տերերի առաջին իսկ ձեռնարկած գրոհներից մեկը ավարտվեց դարպասի գրավումով: Կրկին աչքի ընկավ առաջնության գլխավոր ռմբարկու Ալան Շիրերը, որը իր գոլերի թիվը հասցրեց 5-ի: Անակնկալի գալով, գերմանացիները սկսեցին արել խաղը: Մեծ ուժերով գրոհելով Սիմանի պաշտպանած դարպասը: Գոլը իրեն սպասեցնել չտվեց, աչքի ընկավ Ստեֆան Կունցը: Խաղի հաշիվը հավասարվելուց հետո թիմերը շատ ջանքեր թափեցին հաջողության հասնելու համար: Եղան բազմաթիվ պահեր, երբ թվում էր, գնդակը ուրիշ ճանապարհ չունի եւ կհայտնվի դարպասում: Սակայն վերջին պահին կամ դարպասապահներն էին լավ խաղում, կամ դարպասաձողն էր օգնության գալիս, կամ էլ հարձակվողներն էին վրիպում: Ինչպես եւ առաջին կիսաեզրափակիչում այս խաղում էլ եզրափակիչի ուղեգիրը վճռարկվեց 11 մետրանոց հարվածներով: Կրկնվեց նույն սցենարը: Առաջին հինգական հարվածներն էլ երկու թիմերը իրացրեցին անվրեպ, իսկ անգլիացի Գարեթ Սաութգեյթի հարվածը ետ մղեց դարպասապահ Անդրեաս Քյոփկեն, որն էլ ճակատագրական էր դաշտի տերերի համար:

Այսպես հունիսի 30-ին Լոնդոնի համբավավոր «Ուեմբլի» մարզադաշտում Եվրոպայի առաջնության հաղթողի կոչման համար կմրցեն Չեխիայի եւ Գերմանիայի հավաքականները:

ՉԵԽԻԱ-ՖՐԱՆՍԻԱ
0-0 (0-0, 0-0)
11 մետր. 6-5

26 հունիս, Մանչեսթեր, «Օլդ Թրաֆորդ» մարզադաշտ, 43877 հանդիսական: Մրցավար Լեսլի Մոթրամ (Շոտլանդիա):

ՉԵԽԻԱ – Պետր Կոուբա, Միրոսլավ Կադլեց, Միխալ Հոռնյակ, Կարել Ռադա, Պավել Նովոտնի, Պավել Նեդվեդ, Վացլավ Նեմեչեկ (ա), Իրժի Նեմեց (Լյուբոշ Կուբիկ, 83), Կարել Պոբորսկի, Ռադեկ Դրուլակ (Մարտին Կոտույեկ, 70), Վլադիմիր Սմիցեր (Պատրիկ Բերգեր, 46): Գլխավոր մարզիչ՝ Դուշան Ուհրին:

ՖՐԱՆՍԻԱ – Բեռնար Լամա, Լիլիան Թյուրամ (Ժոսելին Անգլոմա, 83), Լորան Բլան (ա), Ալան Ռոշ, Բիքսենտ Լիզարազու, Սաբրի Լամուշի (Ռեյնալ Պեդրոս, 62), Մարսել Դեսայի, Վինսենտ Գերեն, Յուրի Ջորկաեֆ, Զինեդին Զիդան, Պատրիկ Լոկո: Գլխավոր մարզիչ՝ Էմե Ժակե:

Զգուշացումներ՝ Լիլիան Թյուրամ (43), Ալան Ռոշ (50), Պավել Նեդվեդ (77), Իրժի Նեմեց (98):

11 մետրանոցները իրացրեցին.

0-1՝ Զինեդին Զիդան, 1-1՝ Լյուբոշ Կուբիկ, 1-2՝ Յուրի Ջորկաեֆ, 2-2՝ Պավել Նեդվեդ, 2-3՝ Բիքսենտ Լիզարազու, 3-3՝ Պատրիկ Բերգեր, 3-4՝ Վինսենտ Գերեն, 4-4՝ Կարել Պոբորսկի, 4-5՝ Լորան Բլան, 5-5՝ Կարել Ռադա, 5-5՝ Ռեյնալ Պեդրոս (չիրացրեց), 6-5՝ Միրոսլավ Կադլեց:

ԱՆԳԼԻԱ-ԳԵՐՄԱՆԻԱ
1-1 (1-1, 1-1)
11 մետր. 5-6

26 հունիս, Լոնդոն, «Ուեմբլի» մարզադաշտ, 75862 հանդիսական: Մրցավար Շանդոր Պուհլ (Հունգարիա):

1-0՝ Ալան Շիրեր (3), 1-1՝ Ստեֆան Կունց (16)

ԱՆԳԼԻԱ – Դեյվիդ Սիման, Ստյուարտ Պիրս, Տոնի Ադամս (ա), Պոլ Ինս, Գարեթ Սաութգեյթ, Դեյվիդ Պլատ, Պոլ Գասկոյն, Սթիվ ՄաքՄանաման, Ալան Շիրեր, Տեդի Շերինգհեմ, Դարեն Անդերտոն: Գլխավոր մարզիչ՝ Տերի Վենեբլս:

ԳԵՐՄԱՆԻԱ – Անդրեաս Քյոփկե, Ստեֆան Ռոյտեր, Թոմաս Հելմեր (Մարկո Բոդե, 110), Մաթիաս Զամմեր, Մարկուս Բաբել, Ստեֆան Ֆրոյնդ (Թոմաս Շտրունց, 119), Անդրեաս Մյոլլեր (ա), Մեհմետ Շոլ (Թոմաս Հեսլեր, 77), Քրիստիան Ցիգե, Դիտեր Այլտս, Ստեֆան Կունց: Գլխավոր մարզիչ՝ Բերտի Ֆոգտս:

Զգուշացումներ – Ստեֆան Ռոյտեր (46), Պոլ Գասկոյն (74), Անդրեաս Մյոլլեր (80):

11 մետրանոցները իրացրեցին.

1-0՝ Ալան Շիրեր, 1-1՝ Թոմաս Հեսլեր, 2-1՝ Դեյվիդ Պլատ, 2-2՝ Թոմաս Շտրունց, 3-2՝ Ստյուարտ Պիրս, 3-3՝ Ստեֆան Ռոյտեր, 4-3՝ Պոլ Գասկոյն, 4-4՝ Քրիստիան Ցիգե, 5-4՝ Տեդի Շերինգհեմ, 5-5՝ Ստեֆան Կունց, 5-5 Գարեթ Սաութգեյթ (չիրացրեց), 5-6՝ Անդրեաս Մյոլլեր:

ՇԱԽՄԱՏ

Կասպարովը կրկին լավագույնն է

Սերգեյ Մովսիսյանը աշխարհի 28-րդ շախմատիստն է

Երեկ մենք ընթերցողների ուշադրությանն էինք ներկայացրել Հայաստանի ուժեղագույն շախմատիստների անհատական նոր գործակիցները: Իսկ այսօր ուզում ենք ծանոթացնել աշխարհի լավագույնների գործակիցներին՝ կրկին 1996, հուլիսի 1-ի դրությամբ:

Երբ վեց ամիս առաջ Կասպարովը առաջին հորիզոնականը բաժանում էր Կրամնիկի հետ, ապա այժմ աշխարհի չեմպիոնը ցուցակը գլխավորում է միանձնյա:

17-ամյա Սերգեյ Մովսիսյանը, որը, հիշեցնենք, հասել է արտակարգ բարձր գործակցի (2635), այժմ աշխարհում զբաղեցնում է զարմանալի բարձր տեղ՝ 28-րդը: Նշենք միայն մի քանիսին այն հռչակավոր գրոսմայստերներից, որոնցից առաջ է անցել Մովսիսյանը՝ Կորչնոյ, Մայլս, Սեյրավան, Սփիլմեն, Եհլվեստ, Չերնին, Բելյավսկի, Պորտիշ, Լյուբոեւիչ, Թիման եւ շատ ուրիշներ: Հետաքրքիր է, որ Սերգեյը աշխարհի 100 լավագույն շախմատիստների ցուցակում միակն է, ով առայժմ չի կրում գրոսմայստերի կոչում: Այս կապակցությամբ հիշեցնենք, որ միջազգային վարպետ Մովսիսյանը արդեն երկու անգամ լրացրել է գրոսմայստերի նորման եւ ճնան նոր հաջողության դեպքում կստանա բաղձալի կոչումը (գուցե ՖԻԴԵ-ի երեւանյան կոնգրեսում):

Երկրագնդի 100 լավագույնների մեջ մտնում են եւս չորս հայ շախմատիստներ՝ Վլադիմիր Հակոբյանը, Ռաֆայել Վահանյանը, Սմբատ Լպուտյանը եւ Ռուսաստանի ներկայացուցիչ Յուրի Դոխոյանը:

ՖԻԴԵ-ի պատրաստած լավագույնների ցուցակում Սերգեյ Մովսիսյանի անունը նշվում է եւս մեկ անգամ որպես 4-րդ, աշխարհի մինչեւ 20 տարեկան շախմատիստների մեջ: Հետաքրքիր է, որ պատանիների այդ ցուցակը գլխավորում է... աղջիկ՝ Հունգարիայի Պոլգարը: Բնականաբար, Պոլգարն առաջինն է նաեւ կանանց եւ աղջիկների մեջ:

Հետաքրքիր է, որ աղջիկների ցուցակում եւս չորրորդը մեր հայրենակիցն է՝ Մոսկվայում բնակվող Էլինա Մկրտիչյան-Աղաբաբյանը: Հայաստանի հավաքականի առաջատար Լիանա Դանիելյանը, նույնպես մտնում է մինչեւ 20 տարեկան ուժեղագույն շախմատիստուհիների տասնյակի մեջ:

Վ. Ն.

Աշխարհի 10 ուժեղագույն շախմատիստները

1.	Գ. Կասպարով	2785
2.	Ա. Կարպով	2775
3.	Վ. Կրամնիկ	2765
4.	Վ. Թոփալով	2750
5.	Գ. Կամսկի	2745
6.	Վ. Անանդ	2735
7.	Վ. Իվանչուկ	2730
8.	Ն. Շորտ	2695
9.	Մ. Ադամս	2685
10.	Ա. Շիրով	2685

Աշխարհի 5 ուժեղագույն շախմատիստուհիները

1.	Ջ. Պոլգար	2665
2.	Ժ. Պոլգար	2565
3.	Պ. Կրամլինգ	2545
4.	Մ. Չիբուրդանիձե	2540
5.	Սե Ջյուն	2410

Աշխարհի 5 ուժեղագույն պատանի շախմատիստները

1.	Ջ. Պոլգար	2665
2.	Զ. Ալմաշի	2655
3,	Պ. Սվիդլեր	2650
4.	Ս. Մովսիսյան	2635
5.	Պ. Լեկո	2630

Աշխարհի 5 ուժեղագույն պատանի շախմատիստուհիները

1.	Ջ. Պոլգար	2665
2.	Չեն Ժու	2430
3.	Կ. Պետրյան	2395
4.	Է. Մկրտիչյան-Աղաբաբյան	2370
5.	Ա. Ստեֆանովա	2365
8.	Լ. Դանիելյան	2330

ՃԱԿԱՏԱԳՐԱԿԱՆ 11 ՄԵՏՐԱՆՈՑՆԵՐ

Աստված «շրջվել» է անգլիացիների կողմը

ՍՈՒՐԵՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆ,
ՌՈՒԲԵՆ ՌՈՒԶԱՆՅԱՆ
Լոնդոն

«Անգլիան Իսպանիայի հավաքականի հետ 1/4 եզրափակիչ խաղում իրոք բախտավոր էր, սակայն 1990 թ. աշխարհի առաջնությունից հետո, երբ 1/2 եզրափակչում 11 մ հարվածներով զիջեց Գերմանիայի հավաքականին, այսօր է վերադարձրել բախտը: Դառը 1986 թ. Մեքսիկայի աշխարհի առաջնությունը, երբ Դիեգո Մարադոնան ձեռքով գոլ խփեց, ասելով, թե դա Աստծո ձեռքն էր եւ Անգլիայի հավաքականը հրաժեշտ տվեց առաջնությանը: «Լատին ժողովուրդը թող իմանա, որ Աստված «շրջվել» է անգլիացիների կողմը», իր հունիսի 25-ի համարում գրում է «Ինդեպենդենթ» օրաթերթը: Իսպանիայի հավաքականի գլխավոր մարզիչ Խավիեր Կլեմենտեն իր զայրույթն է հայտնել «Գազզայի» նկատմամբ: «Նա կարող էր Գասկոյնին հեռացնել, որ Իսպանիայի տեխնիկական հիմնական ժամանակում հարկավոր էր զգաստ կանգնել եւ ոչ թե գոլերը բարձրացնել, կամ դիտավորյալ տեղում ցատկոտել», ասել է նա:

Ճակատագրից չես խուսափի, դժբախտ Սեեդորֆը

20-ամյա Սեեդորֆը պատճառով Հոլանդիայի հավաքականը դուրս մնաց «Եվրոպա-96»-ից: Նա միակն էր, որ չկարողացավ անվրեպ իրացնել 11 մ հարվածը Ֆրանսիայի հավաքականի հետ քառորդ եզրափակիչ հանդիպումից հետո նշանակված հարվածների ժամանակ: Սեեդորֆը իրեն մեղավոր էր զգում եւ երեխայի պես լացում էր: Նրան փորձում էր հանգստացնել Ֆրանսիայի հավաքականի կիսապաշտպան Կարեմբյուն: Սեեդորֆն ու Կարեմբյուն նաեւ թիմակիցներ են: Նրանք հանդես են գալիս Իտալիայի «Սամպդորիա» թիմում: Սեեդորֆը կարող էր արժանանալ Դեյվիդսի ճակատագրին, որին Հոլանդիայի հավաքականի մարզիչ Գուուս Հիդդինկը ժամանակից շուտ տուն ուղարկեց՝ իրեն ինքնադրսեւորելու համար: Սեեդորֆը նույնպես Հիդդինկին մեղադրում էր տակտիկական սխալների համար: Հարցը կարգավորվեց մեծ դժվարությամբ:

Այնուամենայնիվ, Հիդդինկը գրեթե չէր խաղացնում Սեեդորֆին: Եւ երբ նրան էլ տուն ուղարկեր, ինչ իմանաս ինչ կլիներ: Ճակատագրից չես խուսափի:

JOB OPENING

The Embassy of the United States of America has security guard vacancies. Applicants should posess the following qualfications: good knowledge of English, Armenian, Russian; one year prior experience in a related field; ability to perform physical tasks. For further information please contact Hasmik Melkonian, tel. 52-46-61.

digitised by A.R.A.R.@

օրվա հեսֆերով

ԵՐԵՎԱՆ

Ն. Բաղդ. «Բանկային օրենքների ընդունումը հասարակ կարեւոր է»

«Միդլենդ Արմենիան» գործածությամբ կողմի Հայաստանում առաջին էլեկտրոնային պլաստիկ քարտերը

«Ընդհանրապես մարդիկ չեն վախենում գումարներ ներդնել մեր բանկում», բանկային օրենսդրության բացակայության պայմանում սեփականության մասին մեր հարցին այսպես պատասխանեց «Միդլենդ Արմենիա» բանկի տնօրեն Դեյվիդ Բաղդը: «Մեզ մոտ հաշիվներ բացել են ինչպես անհատները, այնպես էլ կազմակերպությունները: Տարբեր երկրներից գործարարների խմբեր են գալիս Հայաստան ուսումնասիրելու տեղի իրավիճակը, շուկան: Նրանք արդեն չեն վախենում օտարի դիմելուց, քանի որ ֆինանսական համակարգն ավելի կայուն է, քանի որ մենք ենք այստեղ գործում: Այդ փաստությունն էր գրանցված նաեւ Լոս Անջելեսում «Կալիֆորնիա-Հայաստան. առեւտրի եւ ներդրումների հնարավորություններ» կոնֆերանսի ժամանակ տրված հարցերում: Սակայն կարեւոր եմ համարում Հայաստանում բանկային օրենքների ընդունումը հասարակ, որը կհասկանեցնի խնդիրները»:

– Ինչպիսի՞ ծառայություններ եք առաջարկում Ձեր հաճախորդներին, որը գնահատելի է դարձնում «Միդլենդը» մյուս բանկերի համեմատ:

– Գումարների աղտահովվածության զգացմանը գումարվում են բազմաթիվ այլ ծառայություններ, որ չեն մատուցում այլ բանկեր: Հաճախորդները ցանկացած ժամանակ եւ առանց հապաղման կարող են դուրս բերել գումարները հաշվի համարից: Բացի այդ, մենք միացած ենք միջազգային վճարումների համակարգին, որի շնորհիվ բոլոր գործողությունները շատ արագ ենք կատարում:

– Վարկերի տրամադրման բոլոր ձեւերն ու պայմաննե՞րն են ձեզ մոտ կիրառվում:

– Քանի դեռ ուսումնասիրում ենք Հայաստանի շուկան, նպատակահարմար ենք գտնում տրամադրել կարճաժամկետ վարկեր: Տոկոսադրույքները հաստատուն չեն, բացի այդ, դա մեր եւ հաճախորդների միջեւ լուծվող կոնֆիդենցիալ հարց է:

«Կարելի՞ է ասել, որ հաճախորդները գերադասում են վարկեր ձեռք բերել «Միդլենդ Արմենիայից»» հարցին պրն Բաղդը դժվարացավ պատասխանել: Նա տեղեկացրեց, որ երեկվանից բանկում սկսել են գործել ավտոմատ գանձապահ մեքենաները (ATM), միեւնույն ժամանակ սկսվել է էլեկտրոնային պլաստիկ քարտերի հասկացումը: Նախատեսվում է բազմատեսակ (այդ թվում վարկային) պլաստիկ քարտերի կիրառությունը, բայց սկզբնական շրջանում քարտեր կտրվեն միայն այն հաճախորդներին, ովքեր անձնական հաշիվներ ունեն բանկում: Հաճախորդները կարող են օգտվել ATM-ներից օրվա 24 ժամերի ընթացքում եւ որեւէ երկրում ճանփորդելիս ցանկացած պահի կարող են հաշվից գումարներ հանել: «Պլաստիկ քարտերով գումարների քանակի դուրսբերումը կախված կլինի բանկի հետ նախնական համաձայնությունից եւ այն բանից, թե որքան է կազմում հաշվի մնացորդը: «Հայաստանում պլաստիկ քարտերի գործածությունը շուտ է նորաձեւությա՞նը, թե տնտեսական անհրաժեշտություն» հարցին պատասխանը տրվեց, որ սա պարզապես հաճախորդների համար բարենպաստ պայմաններ ապահովելու ներքական ծառայություններից մեկն է: Պրն Բաղդը եզրակացրեց, որ չնայած մի քանի ամսվա գործունեությանը, «Միդլենդ Արմենիան» մեծ դեր է խաղում Հայաստանի տնտեսության բարելավման գործում:

ԱՆՈՒՇ ԳԱԼՍՏՅԱՆ

ՏԵՂԱՆՔ

Պարսից ծոց. «Տոտալը» անտեսում է ամերիկյան պատժամիջոցները

ԹԵՀՐԱՆ, 26 ՀՈՒՆԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ֆրանսիայի «Տոտալ» ընկերությունն աշխատանքներ է սկսել Պարսից ծոցի իրանին պատկանող նավթահանքերում: Դրանով իսկ ֆրանսիացիները անտեսում են ԱՄՆ-ի Կոնգրեսի ընդունած օրենքը նավթի բնագավառում Իրանի հետ գործարար կապեր պահպանող ընկերությունների դեմ պատժամիջոցների մասին: Ինչպես «Իրան» թերթում հրապարակված հարցազրույցում հայտարարել է Իրանի ազգային նավթային ընկերության ներկայացուցիչը, «Տոտալի» մասնագետներն անցյալ շաբաթ ձեռնամուխ են եղել նավթահորերի հորատմանը: 1995 թվականի հուլիսին պայմանագիր կնքելուց հետո «Տոտալը» նախապատրաստական աշխատանքներ է կատարել, ներառյալ սեյսմոգրաֆիական հետազոտություններն ու հատակի ուսումնասիրումը նավթա եւ գազատարների գցման երթուղու որոշման նպատակով:

Թբիլիսիում զենքի ազատ վաճառք

ԹԲԻԼԻՍԻ, 26 ՀՈՒՆԻՍ, ՓԱՍՏ: Թբիլիսիի բոլոր օրինապաշտ քաղաքացիներին այսուհետ համաշխարհային առաջատար ընկերությունների բողարկած մարտական ատրճանակներ է առաջարկելու քաղաքում բացված «Կալաշնիկով» մասնագիտացված խանութը: Մեկ տարի առաջ Վրաստանի խորհրդարանն ընդունեց «Զենքի մասին օրենքը», որն արտոնում է քաղաքացիներին ձեռք բերել եւ պահել, իսկ ուժային նախարարությունների աշխատակիցներին ու պատգամավորներին՝ նաեւ կրել զենք: Այսուհետեւ յուրաքանչյուր չափահաս քաղաքացի, որ հոգեկան բավարար վիճակում է եւ խնդիրներ չունի իրավապահ մարմինների հետ, կարող է շուկայականից զգալիորեն ցածր գներով ձեռք բերել զենքի արտոնված տեսակները:

Nestlé ֆիրմայի
արտադրանքի մեծածախ վաճառք

կակաո
Nesquik
(450gr)

NESCAFÉ
Brasero
(300gr)

NESCAFÉ
սուրճ
GOLD
(95,190gr)

շոկոլադ
Lion

Դիմեք «ՀԱՅԱՍՏԱՆ» առեւտրի տուն եւ Ձեր խանութում միշտ կլինի աշխարհահռչակ ֆիրմայի բարձրորակ արտադրանքը

Մեր հասցեն Քոչարի 2
Հեռախոս 22 77 22

AMERICAN UNIVERSITY OF ARMENIA
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ

Նոր ծրագիր՝ իրավագիտության մագիստրոսի գիտական աստիճան

Հայաստանի ամերիկյան համալսարանն սկսում է փաստաթղթերի ընդունումը մագիստրոսի կոչում շնորհող երկամյա նոր ծրագրի՝ համեմատական եւ միջազգային իրավագիտության համար, որը կսկսվի 1997 թ. մարտին:

Ծրագիրը կունենա երկու ուղղվածություն եւ համեմատական սկզբունքով կուսումնասիրի եվրոպական մայրցամաքային իրավունքի եւ անգլո-ամերիկյան իրավունքի համակարգերի իրավական ավանդույթները: Համեմատական սահմանադրական իրավունքի առարկաները կընդգրկեն սահմանադրականության, իրավական կանոնակարգման, օրենսդրական նախագծման, հասարակության եւ անհատի իրավունքների հիմնախնդիրները, ինչպես նաեւ միջազգային համաձայնագրերին եւ պայմանագրերին վերաբերող խնդիրների ուսումնասիրությունը: Միջազգային գործարարության իրավունքի ճյուղում կուսումնասիրվեն շուկայական տնտեսության, միջազգային հանրային իրավունքի եւ միջազգային գործարքների հիմնական դրույթները: Կուսումնասիրվեն նաեւ պայմանագրային հարաբերությունները, միջազգային առեւտրային ասեւտուրը, միջազգային ֆինանսական իրավունքը եւ վեճերի լուծման մեթոդները:

Դիմորդները պետք է ունենան իրավաբանական բարձրագույն կրթություն եւ անգլերեն լեզվի լավ իմացություն:
Դիմորդները պետք է ներկայացնեն
1. Դիպլոմի եւ ներդիրի բնագիր օրինակներ՝ իրենց պատճեններով.
2. Երեք երաշխավորագիր-նամակ.
3. Տեղում լրացնեն դիմում եւ ֆինանսական հնարավորությունների մասին տեղեկանք:

Փաստաթղթերի ընդունման կանխավճարը կազմում է ԱՄՆ 10 դոլարին համարժեք դրամ, որը պետք է մուծել փաստաթղթերը հանձնելիս: Փաստաթղթերի ընդունման վերջին ժամկետը 1996 թ. հուլիսի 8-ն է:

Բոլոր դիմորդները 1996 թ. հուլիսի 11-ին կհանձնեն անգլերեն լեզվի իմացությունը գնահատող քննություն՝ բացառությամբ այն դիմորդների, ովքեր վերջերս TOEFL քննությունից ստացել են 550 եւ ավելի միավոր: Առաջին փուլով անցած այն դիմորդները, որոնք չեն բավարարի անգլերեն լեզվի իմացության պահանջված մակարդակը, կհասնակցեն 1996 թ. սեպտեմբերից մինչեւ 1997 թ. փետրվարի վերջը ՀԱՀ-ում անցկացվող անգլերեն լեզվի արագացված ծրագրին: Անգլերեն լեզվի արագացված ծրագրի ուսման վարձը կազմում է ԱՄՆ 180 դոլարին համարժեք դրամ: Նախնական ծրագիր ընդունելը 1996 թ. հուլիսի վերջին, որոց դիմորդների հետ հարցազրույցներ կանցկացվեն: Դիմորդների անունները ու հարցազրույցների ամսաթվերը կփակցվեն անգլերեն լեզվի քննությունից հետո:

Հիմնական ծրագրում վերջնական ընդունելությունը կկատարվի դիպլոմի ներդիրի միջին գնահատականի, նախապատրաստական փուլում դիմորդների ցուցաբերած առաջադիմության եւ LSAT քննության արդյունքների հիման վրա: Հիմնական ծրագիրը կսկսվի 1997 թ. մարտին անգլերեն լեզվի արագացված ծրագրի ավարտից հետո: Հիմնական ծրագիր ընդունված բոլոր ուսանողները պետք է ՀԱՀ կրթության եւ գիտության նախարարության հետ ստորագրեն ավարտելուց հետո երեք տարի Հայաստանում մնալու եւ աշխատելու պայմանագիր:

Լրացուցիչ տեղեկությունների համար կարող եք դիմել ՀԱՀ-ի ընդունելության գրասենյակ: Հասցեն Երեւան, Մարշալ Բաղրամյան 40, առաջին հարկ, 19 սենյակ, հեռախոս 58-81-15:

ՀԱՀ-ը բացառում է սեռային, կրոնական, սոցիալական կամ ազգային խտրականությունը:

ԱՐԱՄ ԱՅՎԱԶՅԱՆԸ,
ԿԱՐԵՆ ՋԱՆԻԲԵԿՅԱՆԸ
հրավիրում են.

ԱՐԱՐԱՏ
Այսինքն – երաժշտություն
Բիգ-Բենդ, Սիմֆո-ջազ
Այսինքն – շոումեն
ԱՅՀԱՏ ԳԱՍՊԱՐՅԱՆ

ԱՐԱՐԱՏ
Այսինքն – հումոր եւ ծիծաղ
ՌԱՖԱՅԵԼ ՔՈԹԱՆՋՅԱՆ,
ԼԱԼԱ ՄՆԱՑԱԿԱՆՅԱՆ,
ԱՐԱՄ ՍՈՒՔԻԱՍՅԱՆ
Այսինքն – խաղեր.

ԱՐԱՐԱՏ
մրցույթներ եւ բար-ուրախ
Այսինքն – լիակատար
հանգիստ ու բավականություն

Ամեն երեքշաբթի
Սանիտուրավսկի թատրոնում
Ամեն երեքշաբթի ժամը 21-ին

Ամերիկայի Միացյալ Նահանգների դեսպանատունը հրավիրում է

աշխատանքի դեսպանատան անվտանգության ծառայության բաժնում: Բոլոր դիմորդները պետք է

տիրապետեն անգլերեն, հայերեն եւ ռուսերեն լեզուներին,

լինեն ֆիզիկապես պատրաստված,

ունենան մեկ տարվա աշխատանքային փորձ նման բնագավառում:

Դիմորդները կարող են դիմել Հասմիկ Մելքոնյանին ԱՄՆ-ի դեսպանատուն լրացուցիչ տեղեկություն ստանալու համար, հեռ. 52-46-61:

ԱԿՆ
տուրիստական ֆիրման

հրավիրում է ուղեւորության կենտրոնական Եվրոպա, ուղիղ չվերթով:

1. ՊՐԱՀԱ — հուլիսի 15-ից 19-ը
2. ՎԻԵՆՆԱ — հուլիսի 15-ից 19-ը

Ապահովվում են վիզաները եւ սպասարկումը:
Տեղեկությունների համար զանգահարել 53-15-00

AJAX ԱՅԱՔՍ
ֆ ի ր մ ա ն

ՀՈՒԼԻՍԻ 6-ից առաջարկում է տուրիստական ուղեւորություններ եւ հաճելի ծովափնյա հանգիստ

ԼԻՄԱՍՈԼՈՒՄ
(ԿԻՊՐՈՍ)

Ուղեւորության տեւողությունը 14 օր
Բարձրակարգ հյուրանոցներ
բոլոր հարմարություններով
Հրաշալի Միջերկրական ծովափ
Հաճելի ժամանց բոլոր տարիքների համար
Էքսկուրսիաներ Կիպրոսի տեսարժան վայրերով

ԵՐԵՎԱՆ, ՊՈՒՇԿԻՆԻ 43 Ա, ՀԵՌ. 53-15-73, 53-88-45

Անվճար տեղեկություններ Հայաստանում գործող ձեռնարկությունների *առաջարկի* եւ *պահանջարկի* մասին հեռախոսով: Զանգահարել 589167, 581351 «Սփյուռ»:

«Պարբերական» հրատարակչության տպարան, Երեւան-23, Արշակունյաց 2. Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69149. Պատվեր 2122. Տպաքանակը՝ 4000. Ստորագրված է տպագրության՝ 26. 06. 1996. Գինը՝ 75 դրամ

digitised by A.R.A.R.@